

LULEÅ KOMMUN

• • • Resultat och analys: Kvalitet

Del 1: analys av resultaten och arbetet samt prioriterade utvecklingsområden

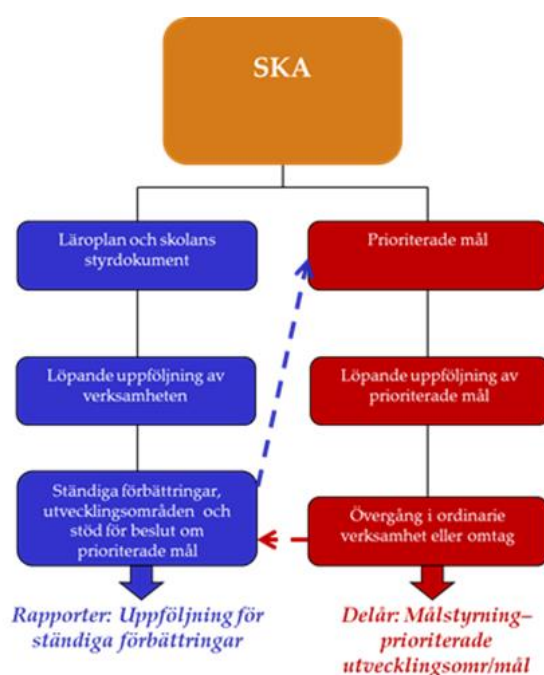
Barn- och utbildningsnämnden 2017/2018

Innehåll

1 Det systematiska kvalitetsarbetet.....	3
2 Analys	6
2.1 Analys av resultaten och förskolans arbete	6
2.2 Analys av resultaten och förskoleklassens arbete.....	9
2.3 Analys av resultaten och fritidshemmets arbete	10
2.4 Analys av resultaten och grundskolans arbete	11
2.4.1 <i>Analys av kunskapsresultat i grundskolan.....</i>	<i>11</i>
2.4.2 <i>Analys av enkätresultat i grundskolan.....</i>	<i>13</i>
2.4.3 <i>Analys av grundskolans förutsättningar</i>	<i>14</i>
2.4.4 <i>Analys av arbetet med läroplansområdena i grundskolan</i>	<i>19</i>
2.5 Analys av resultaten och grundsärskolans arbete	22
2.6 Analys av resultaten och gymnasieskolans arbete	23
2.7 Analys av resultaten och gymnasiesärskolans arbete	31
2.8 Analys av elevhälsan.....	33
2.8.1 <i>Central elevhälsa förskola</i>	<i>33</i>
2.8.2 <i>Central elevhälsa grundskola.....</i>	<i>33</i>
2.8.3 <i>Elevhälsoarbete gymnasieskolan och gymnasiesärskolan</i>	<i>34</i>
2.9 Analys av flerspråkstöd.....	37
2.10 Analys av studie- och yrkesvägledningen.....	40
3 Prioriterade utvecklingsområden.....	43

1 Det systematiska kvalitetsarbetet

Det systematiska kvalitetsarbetet består av flera komponenter som illustreras i nedanstående bild. Den blå delen avser hela skolans uppdrag och den löpande uppföljningen av hur väl skolan lyckas med det. Det görs genom ett antal rapporter (kvalitet, personal och ekonomi) som sammanfattar och analyserar ett stort antal resultat för verksamheten men också belyser och värderar ett antal viktiga processer. De analyserna utgör underlag för beslut om prioriterade utvecklingsområden som kan vara på flera års sikt samt konkretisering av dem i kortsiktiga mål per år eller läsår. Dessa prioriterade mål går in i målstyrningsprocessen och följs upp löpande.

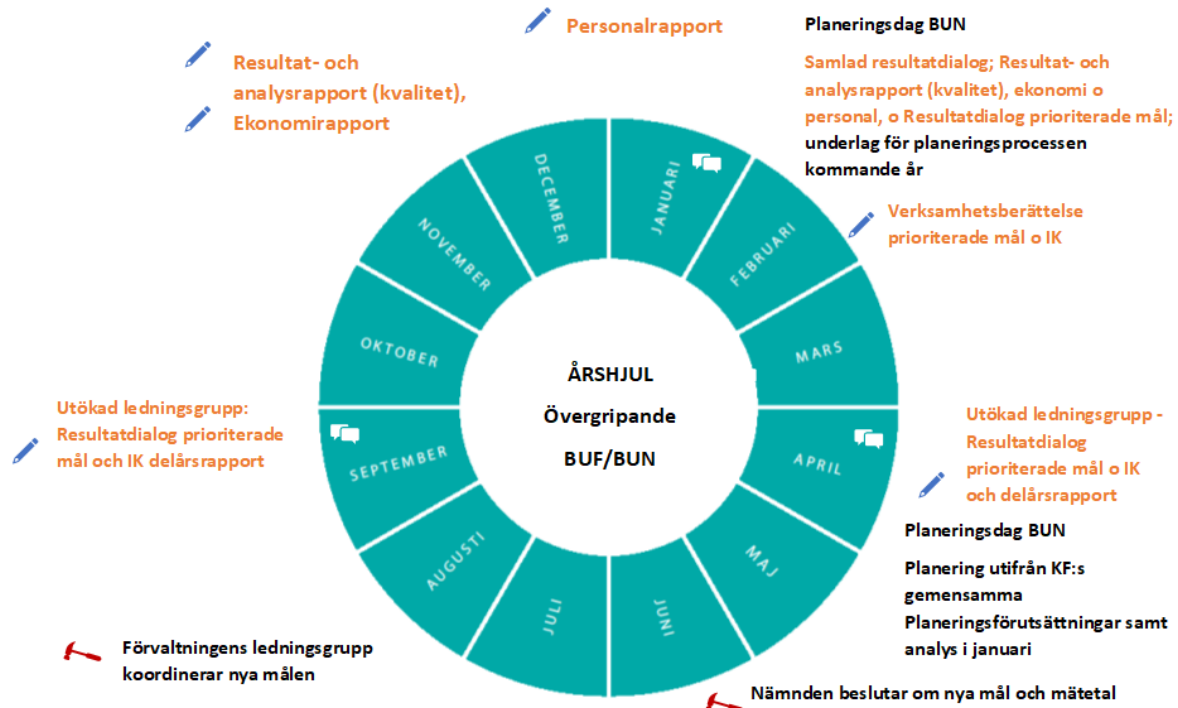

Kvalitetsrapporten har omformats under 2018 för att få en tydligare beskrivning och analys av resultaten och skolans arbete. Målstyrningen formuleras i nämndens verksamhetsplan som följs upp i delårsrapporter och verksamhetsberättelser. Till målen har mätetal och aktiviteter beslutats av nämnden och använts för att förstå hur väl målen uppfylls. Under 2018 har skolans egen modul för målstyrningen SKA i Stratsys omarbetats för att förenklats. Enheterna får förutsättningar att arbeta mer självständigt med sitt målstyrningsarbete. Förändringen ska utvärderas.

Kommunens målstyrning på lång sikt finns en vision mot år 2050 och program för genomförandet och lokala utvecklingsplaner för särskilda områden. I det arbetet deltar Barn- och utbildningsförvaltningen. Programmen följs upp med indikatorer för kommunen som helhet.

Internkontrollen är ett kommungemensamt verktyg för att säkerställa att verksamheten är ändamålsenlig för sitt syfte. Tänkbara kontrollmoment riskbedöms av både nämnd och

förvaltningens ledningsgrupp utifrån sannolikhet och konsekvens och de mest prioriterade kontrolleras och åtgärd beslutas vid brist. Nämnden beslutade om en egen organisation och rutin för arbetet med nämnden internkontroll under 2016.

Årshjulet ovan visar hur det systematiska kvalitetsarbetet pågår över tid och hur de olika komponenterna planeras och följs upp under ett år.

Stratsys är ett systemstöd för kvalitetsarbetet där det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras av alla verksamhetsansvariga. Under året har utbildningar och workshops genomförts för användare liksom videohandledningar.

Som underlag för kvalitetsarbetet genomförs en mängd enkäter för brukare i verksamheten. Svarsfrekvensen är generellt hög men registreringen av hälsosamtalen har minskat eftersom färre föräldrar godkänner sparandet av uppgifter. Ambitionen är att fortsätta ha en svarsfrekvens på minst 70 procent.

Qlikview är ett beslutsstödsystem för verksamheterna där skolan har egen applikation. Under läsåret har arbetet pågått för att säkerställa att applikationerna ger rätt information och att de har en förvaltning som säkerställer att informationen är korrekt. Arbetet fortsätter även under 2018/2019.

Kvalitetsrapporten har fokus på resultat och analys av förskolans/skolans arbete. Den är uppdelad i två delar med tre huvudsakliga innehåll:

I del 1 analyseras resultaten och förskolans och skolans arbete och prioriteras

2 Analys

2.1 Analys av resultaten och förskolans arbete

Förskolans tidigare utvecklingsområden

Digitaliseringen genom kompetenssatsningar och tillgång till IKT-verktyg

Handlingsplan för förskolechefernas och förskoleverksamhetens digitalisering är upprättad och följs. Förskolecheferna får kompetensutveckling på de gemensamma teamen utifrån tanken att hela tiden höja lägsta nivå. Verksamhetens tillgång till IKT-verktyg har ökat. All personal har fått ett eget IKT-verktyg i form av en iPad. En framgångsfaktor i arbetet har varit att kompetenssatsningen letts och leds av en förskolechef med stor kompetens inom området. Det har också varit/är framgångsrikt med en IKT-pedagog som är förskolecheferna och verksamhetens personal behjälplig i IKT frågor. Det som inte gynnat utveckling inom området är de tekniska problem som funnits (och fortfarande finns) och inneburit att personalens iPads inte fungerat mot MDM-verktyget och JUMF-servern.

Bedömningen är att kompetensen har ökat, trots de tekniska problemen, på alla nivåer då området har uppmärksammats systematiskt på alla nivåer. Utvecklingen behöver fortsätta för att höja kompetensnivån än mer.

Vetenskaplig grund, systematiskt kvalitetsarbete och Reggio Emilia inspirerat arbete genom kompetenssatsningar för förskollärare och barnskötare

- Planering för genomförandet av kompetensutveckling av förskollärare och barnskötare är klar men ännu inte genomförd. Under år 2019 genomförs satsningen med start i februari.
- Två förskollärare är under utbildning till pedagogistor.
- Ett processarbete i förskolechefsgruppen för att ta fram en gemensam verksamhetsidé har påbörjats. Syftet med verksamhetsidén är att stödja likvärdig utbildning i Luleås förskolor.
- Planeringsarbetet för utveckling av det pedagogiska nätverket har startat. Ett gemensamt kompetenscentrum i form av en återbruksmarknad, tillika plats för inspiration och kompetensutveckling för Luleås förskolor planeras. Ambitionen är en Luleåmodell av en Kremima, Idea eller liknande med start år 2020.

Bedömningen är att likvärdigheten vad gäller kompetens och utbildning kommer att stärkas genom de påbörjade och planerade satsningarna.

Främjande och förebyggande insatser för alla barn och barn med särskilda behov. Arbetet ska ske i samverkan med Centrala Elevhälsan (CEH)

-VO Förskola har sedan ett antal år haft ett levande samarbete med CEH. Syftet är och har varit att höja kompetensen i verksamheten när det gäller barn med olika slags behov. En samverkansplan finns och följs. Verksamheten signalerar att de har stöd av CEH:s specialpedagoger och deras material när de efterfrågar hjälp för enskilda barn. Föreläsningar

av CEH:s specialpedagoger har medvetandehöjt både förskolechefer och verksamhetens personal. Cechs specialpedagoger besöker teamet kontinuerligt för att hålla förskolechefer uppdaterade på bl.a. senaste forskning. Bedömningen är att likvärdigheten vad gäller kompetens och arbetet med att stödja barn med särskilda behov har ökat då området har uppmärksammats systematiskt på alla nivåer.

Utveckla modeller för arbete med flerspråkighet i allmänhet och nationella minoriteter/minoritetspråk, särskilt motsvarande förvaltningspråken samiska, meänkieli och finska. Arbetet ska ske i samverkan med Flerspråkscentrum

Utgångspunkten för modellen ska vara det interkulturella arbetet med språk, identitet och kultur i den dagliga verksamheten. Flerspråkighet och kultur ska uppmärksammas genom barnens ordinarie pedagoger i förskolan och med stöd av modersmåls lärare och metodutvecklare från Flerspråkscentrum. Modellen som utvecklats ska beskriva och ge goda exempel på hur:

- Flerspråkighet och flerkulturell tillhörighet stimuleras och erbjuds i förskola och förskoleklass
- Ett interkulturellt förhållningssätt, språkutvecklande arbetssätt, mottagande av flerspråkiga barn, modersmål, överföring av kulturarv och främjande samt utveckling av nationella minoritetspråk i förskola och förskoleklass bedrivs.
- Konkret stödmaterial och lärarhandledningar för inspiration kan användas i verksamheten.

Pilotprojektet har gett förskolans personal, och förskolechefer, ökad kompetens i något de redan arbetar med. I projektet ingår förskolor där det finns många barn med annat modersmål än svenska. Idag upplever de att projektet medfört jämlikare stöd för alla berörda barn. Projektet har också medfört att de olika språkområdenas kultur har lyfts, vilket är ett uppdrag förskolan har att göra. Ett verktyg som varit framgångsrikt är det digitala språkutvecklingsverktyget Ugglo. Där har förskolans personal kunnat ta fram litteratur på ett stort antal språk. Ett annat verktyg som varit framgångsrikt är de språkväskor som tagits fram av Flerspråkscentrum. En förskola har med språkväskan som modell tagit fram egna väskor. Pilotprojektet fortsätter verksamhetsår 2018/19

Ett arbete för att planera och organisera för tvåspråkig förskola i de nationella minoritetspråk som Luleå är förvaltningskommun för, finska, meänkieli och samiska har påbörjats och bedöms som framgångsrikt. Orsaken bedöms vara strukturerat arbete genom styrning och uppföljning, samverkan med forskning och samråd med berörda nationella minoriteter. Tvåspråkig förskola på finska, meänkieli och samiska startar hösten 2019.

Jämställdhetsarbete enligt CEMR och arbetet inåt och utåt för att stärka minoritetsgruppen män och rekrytera fler till arbete i förskolan

-CEMR:s artikel 13 har ett huvudmannaperspektiv och här ryms förskolans jämställdhetsarbete med att stärka minoritetsgruppen män i förskolan. Det manliga nätverket har varit aktiva med uppsökande verksamhet för att synliggöra förskolan som arbetsplats för manliga studerande på gymnasie- och universitetsnivå. De har även besökt och föreläst vid seminarier som riktar sig till politik och tjänstemän. Manliga nätverket har

synts i olika media, både lokal- och riksmidia. När det ordnas rekryteringsmässor finns nätverkets män närvarande. Resultaten av nätverkets synliggörande av förskolan som arbetsplats för män har inte visat positivt resultat på annat sätt än att fler män söker sig till barnskötarutbildningen som den kommunala vuxenutbildningen organiserar. Ökningen är inte stor men dock har en handfull manliga lärlingar börjat. När det gäller antalet anställda män ser vi ingen ökning ännu. Ett positivt resultat är att kompetensen kring hur viktigt det är att fler män söker sig till förskolan har utvecklats. Vi behöver nu bli mer framåtsyftande, dvs vi har sett att vi i rekryteringssammanhang behöver trycka på att vi söker manliga medarbetare i samtliga rekryteringssammanhang när det gäller förskolan.

En norsk studie från norska motsvarigheten till SCB visar att barn som gått i en förskola med hög andel män anställda når bättre resultat i framförallt språk och de presterar även bättre på matematiktester i grundskolan. Vidare hittas inget statistiskt tydligt samband mellan förskolepersonalens erfarenhet, utbildningsnivå, sjukfrånvaro, etnicitet och barnens senare skolresultat. Effekten är störst bland medel- och lågpresterande. Ingen skillnad mellan pojkar och flickor. Denna studie styrker vårt prioriterade utvecklingsmål att vi behöver fler män i förskolan. Det manliga nätverkets arbete fortsätter.

2.2 Analys av resultaten och förskoleklassens arbete

Förskoleklassens arbete har i högre grad än tidigare analyserats i skolenheternas kvalitetsarbete, vilket är bra. Det är tydligt att förskoleklassens uppdrag utökats i och med att kapitel tre tillkommit i läroplanen då alla skolor berättar om pågående implementering och kompetenshöjande insatser för att omfatta förskoleklassens utökade uppdrag. Förberedelser har under våren 2018 pågått inför att förskoleklassen blivit obligatorisk och att statliga kartläggningar i språklig medvetenhet samt matematiskt tänkande också införs. Kompetensutvecklingsinsatser inom kartläggningsarbetet planeras samt inom flerspråkigt arbete.

Skolinspektionens enkäter lyfts som källa till reflektioner men många skolor nämner att det är få vårdnadshavare som svarat på Skolinspektionens enkät. Några få skolenheter reflekterar kring skillnader mellan pojkar och flickor, de som uppmärksammat detta menar att flickor i högre grad är intresserad av förskoleklassens aktiviteter än pojkar.

Elevhälsans engagemang och betydelse för förskoleklassens resultat lyfts i allt fler skolors analyser.

Inom området kunskaper nämns oftast språklig utveckling samt matematisk utveckling. Hittills har kartläggningar gjorts i verktyget OSA som handlar om språklig utveckling.

Inom området normer och värden pågår en hel del arbete som handlar om värdegrund samt elevinflytande.

Även området övergång och samverkan lyfts alltmer där pågående utvecklingsarbete beskrivs mellan förskola, förskoleklass, grundskola samt fritidshem.

Inga specifika utvecklingsområden för förskoleklass går att identifiera förutom att det pågående utvecklingsarbetet måste fortsätta med de planerade utvecklingsinsatserna.

2.3 Analys av resultaten och fritidshemmets arbete

Det finns sju fritidshemsutvecklare i Luleå kommuns grundskolor och deras uppdrag är att arbeta för likvärdighet samt ökad kvalitet i fritidshemmen, vilket är särskilt viktigt i de fall där fritidshemmen i hög grad bemannas av fritidshemsassistenter som inte alltid är utbildade inom fritidshemmets uppdrag. Rektorererna lyfter att fritidshemsutvecklarnas arbete för ökad kvalitet och likvärdighet är en oerhört lyckad insats som uppskattas av medarbetare och ger avtryck i verksamheten med eleverna.

Fritidshemsutvecklarnas insatser i form av att implementera kapitel fyra i läroplanen: Implementering av läroplanen, föreläsningar, grundkurs för assistenter, arbete med arbetslag, workshops, likvärdighet, systematiskt kvalitetsarbete är uppskattade av medarbetarna.

Arbetet med implementering av läroplanen och nya sätt att tänka kring det förändrade uppdraget tar tid. Att ändra och skapa kunskap om och rutiner för det systematiska kvalitetsarbetet som sker i fritidshemmens dagliga arbete pågår. Samtliga fritidshem har arbetat med att utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete. Det har varit och är fortfarande en process för arbetslagen, då det fanns olikheter på grund av hur tidigare förutsättningar och arbete har sett ut. Fritidshemmen har sett en god utveckling under året.

Deltagarnas utvärderingar är positiva. Effekter på de olika enheterna är: mer medveten personal, glädje över att få kompetensutveckling, mötas och att diskutera kollegialt vilket lett till utvecklad undervisning inom dessa områden på enheterna. Fritidshemmen ser dock att pedagoger emellanåt fastnar i ett "omsorgs- och aktivitetsbaserat" sätt att planera sin verksamhet.

Identifierade utvecklingsområden

- Fortsatt utveckling av undervisningen utifrån kap fyra. Fortsatt behov av stöd och kompetensutveckling kring hur man arbetar med undervisning på fritidshemmet.
- Befästa strukturer och rutiner kring det systematiska kvalitetsarbetet
- Öka kunskaperna samt arbetet med elevenkäter, uppföljning, utvärderingar av arbete som sker, reflektion och dokumentation.
- Fortsatt kompetensutveckling inom områden som inventerats i kartläggningsenkäten

2.4 Analys av resultaten och grundskolans arbete

2.4.1 Analys av kunskapsresultat i grundskolan

Kunskapsresultaten i åk 6 och årskurs 9 för läsåret 2017/2018 ligger över rikets resultat men en svagt nedåtgående trend i Luleås skolor kan dock utläsas.

Våren 2018 hade 86,9 % av eleverna i årskurs 6 uppnått godkända betyg i alla ämnen vilket är 3,8 % fler än i riket. Nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund har en högre andel som ej uppnår godkänt. Elever med föräldrar med gymnasial eller förgymnasial utbildning har också de ett lägre resultat.

Behörigheten till gymnasiet yrkesprogram har minskat något jämfört med föregående år från 87,1 % till 86,5 % men ligger fortfarande 2,1 % över riket som har 84,4 % behöriga till yrkesprogrammet. Våren 2018 var 86,5 % av eleverna i årskurs 9 i Luleå behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram. Stora variationer råder fortfarande mellan skolorna från 77,3 % behöriga till 95 %.

Stora resultat skillnader kan utläsas mellan skolorna vilket kan bero på många olika faktorer. De viktigaste faktorerna som påverkar resultaten enligt rektorernas analyser är:

- elevernas individuella behov och förutsättningar
- kvalitet på undervisningen
- lärares behörighet
- elevernas upplevelser av trygghet - studiero - stress
- tillgång till en lokal elevhälsa

Ett särskilt uppdrag för grundskolan har varit att följa kunskapsutvecklingen i de prioriterade stadsdelarna utifrån de socioekonomiska viktningarna; utländsk bakgrund och föräldrars utbildningsbakgrund. I sammanställningen nedan presenteras hur de socioekonomiska faktorerna delvis kan förklara resultatet för eleverna i årskurs 9 på Hertsöskolan, Råneskolan, Tunaskolan och Örnässkolan.

För elever som är födda i Sverige och har minst en svenskfödd förälder var 90,7 % behöriga. Bland utlandsfödda elever var 51,5 % av eleverna i årskurs 9 behöriga till något nationellt program. Behörigheten bland elever med minst en förälder med eftergymnasial utbildning var 94,9 %. Bland elever vars föräldrar har högst gymnasial utbildning var 75,5 % behöriga till gymnasieskolan.

I analysen av kunskapsresultaten har vi också valt att särskilt titta på elevsammansättningen på dessa skolor i relation till resultaten.

	Andel behöriga till gymnasiet		Andel flickor	Andel pojkar	Andel elever med utländsk bakgrund*	Andel elever med föräldrar med eftergymnasial utbildning
	samtliga	exklusive nyinvandrade och okänd bakgrund				
Luleå kommun	86,5 %	89,8 %	45,9 %	54,1 %	10,6 %	65,9 %
Hertsön	81,4 %	85,9 %	42,9 %	57,1 %	21,4 %	49,3 %
Råneå	81,8 %	~100 %*	25,0 %	75,0 %	**	47,5 %
Tuna	77,3 %	87,2 %	43,2 %	56,8 %	27,3 %	50,0 %
Örnäset	78,3 %	82,9 %	63,0 %	37 %	23,9 %	47,7 %

* Antalet ej behöriga är mellan 1 och 4, då visas andelen behöriga som ~100. Interna siffror visar att Råneskolan hade 11 procent nyanlända elever i årskurs 9.

** Antalet elever med utländsk bakgrund (födda utomlands/födda i Sverige med båda föräldrarna födda utomlands) är färre än 10 vilket ger mellan 0 och 20 procent. Råneskolan åk 7-9 totalt har 16 procent elever med utländsk bakgrund.

Andelen flickor och pojkar är relativt jämt fördelade på skolorna, undantaget Råneskolan som har en stor andel pojkar på sin skola. Andelen elever med utländsk bakgrund födda utomlands är i grundskolan ca 10 % av de totala antalet elever. På Hertsöskolan, Örnässkolan och Tunaskolan är motsvarande siffra mellan 20 – 27 %. Andelen elever i grundskolan med föräldrar som har en eftergymnasial utbildning uppgår till 65,9 %. På Hertsöskolan, Örnässkolan, Tunaskolan och Råneskolan är motsvarande siffra mellan 47 - 50 %.

Resultaten på skolorna i de prioriterade skolområdena är låga i jämförelse med övriga skolor i kommunen och visar samma trend över tid. Variationer finns mellan åren och mellan skolorna men samma trend kan utläsas både i årskurs 1–6 som i årskurs 7–9. Den sammantagna bilden är att andelen elever med utländsk bakgrund och andelen elever med föräldrar med förgymnasial/gymnasial utbildning på dessa skolor är betydligt högre i dessa skolområden, vilket gör att eleverna har andra behov och förutsättningar som skolan måste kunna möta.

Elevgrupperna som beskrivs ovan är heterogena över tid genom att eleverna med utländsk bakgrund har gått i svensk skola olika lång tid. De har dessutom med sig olika förkunskaper från tidigare skolgång vilket varierar från år till år. Även föräldrarnas utbildningsnivå varierar, såväl mellan elevgrupperna som mellan åren inom respektive elevgrupp. Det gör att det därför finns en osäkerhet i att jämföra resultaten för dessa grupper mellan olika år. Ytterligare en aspekt är att det skett större förändringar i elevsammansättningen bland pojkarna än bland flickorna genom att andelen pojkar som kommit till Sverige ökat under den senare skolåldern.

Identifierade utvecklingsområden

Skolans kompensatoriska uppdrag är mycket tydligt i att hänsyn ska tas till elevernas olika behov så att skolan kan uppväga skillnaderna i elevernas förutsättningar. Det handlar då inte bara om ekonomi och resurser utan också om organisation och arbetsmetoder. Hur skolan omhändertar sitt kompensatoriska uppdrag i de prioriterade skolområdena blir helt avgörande för hur eleverna kommer att lyckas.

2.4.2 Analys av enkätresultat i grundskolan

I årskurs 4 och årskurs 7 genomförs elevhälsosamtal av skolsköterskorna varje år. Eleverna i grundskolan trivs bra eller mycket bra i skolan. Det totala antalet elever som trivs har ökat vilket också har skett med andelen flickor och pojkar som trivs. Inga större skillnader kan utläsas mellan pojkar och flickor.

Utmaningen finns istället i skolans förmåga att skapa arbetsro eftersom nästan 50 % av eleverna i årskurs 4 och 25 % av eleverna i årskurs 8 inte upplever att de har arbetsro i tillräcklig omfattning. Inga större skillnader mellan pojkar och flickors upplevelser kan utläsas. En annan utmaning som framträder tydligt i hälsosamtalen är elevernas upplevelse av stress i årskurs 7 (frågan ställs enbart till årskurs 7).

Rektorerna beskriver i sina analyser hur arbetet med att skapa trygghet och studiero i klassrummet pågår. Genom att arbeta med att utveckla ett tydligt ledarskap och tydliga strukturer i klassrummet samt ha höga förväntningar på eleverna skapas förutsättningar för goda lärmiljöer utan stress och brist på studiero.

Varje skola omhändertar i det systematiska kvalitetsarbetet sitt resultat, vidtar och/eller förstärker de åtgärder som påbörjats och som nu krävs för att alla elever ska tillförsäkras en säker, trygg och god miljö. Ett särskilt fokus läggs på att arbeta främjande och förebyggande så att en trygghet och studiero blir tillgänglig för alla elever.

Skolinspektionens enkäter Skolinspektionens enkäter är mycket omfattande. I detta analysavsnitt fokuseras dock enbart på elevernas upplevelser av trygghet och elevernas upplevelser av bristen på studiero. Skolenkäten visar att eleverna i årskurs 5 och årskurs 9 samt deras vårdnadshavare har relativt samstämmig uppfattning om vad som fungerar bra respektive mindre bra i skolan. De yngre eleverna har dock en mer positiv upplevelse av skolan än de äldre.

Majoriteten av eleverna känner sig trygga i skolan. 97 % av eleverna i årskurs 5 och 81 % av eleverna i årskurs 9 anger att det "stämmer helt och hållet/ganska bra". 90 % av vårdnadshavarna upplever att deras barn känner sig tryggt och anger det att "stämmer helt och hållet/ganska bra".

Vad beträffar upplevelsen studiero och att upprätthålla ordningen så är också här de olika respondenterna samstämmiga. 31 % av eleverna i årskurs 5 anger att de saknar studiero (stämmer helt och hållet/stämmer ganska bra) och 40 % av eleverna i årskurs 9 säger att de inte har studiero. Även vårdnadshavarna i grundskolan delar elevernas upplevelser av brist på studiero då 62 % svarar "stämmer helt och hållet/stämmer ganska bra".

Identifierade utvecklingsområden

Förutsättningar för lärande och en tillgänglig skola ur pedagogisk, social och fysisk synvinkel har av elevhälsa och skolor identifierats som ett viktigt utvecklingsområde för att uppnå bättre kunskapsresultat. Det innebär att grundskolan kommer att ha ett särskilt fokus på:

- en förbättrad undervisning för en ökad trygghet och studiero

- tidigare stöd och bättre anpassningar för elever med behov
- ökad kompetens hos medarbetare.

ANALYS

2.4.3 Analys av grundskolans förutsättningar

Systematiskt kvalitetsarbete

En viktig förutsättning för att uppnå goda resultat, göra prioriteringar och vidta relevanta åtgärder har varit att bedriva ett gott systematiskt kvalitetsarbete. Barn- och utbildningsförvaltningen har under året tagit fram nya riktlinjer för det systematiska kvalitetsarbetet och förenklat i dokumentationsverktyget Stratsys för rektorerna. Riktlinjerna kommer att implementeras under hösten 2018.

Grundskolan har utvecklat det systematiska kvalitetsarbetet genom en utarbetad plan för läsåret, bättre rutiner för arbetet att i högre grad avsätta regelbunden tid för analyser av betyg, nationella prov och enkätresultat. Verksamhetsutvecklarna har utarbetat stödmaterial för analyser av betyg och nationella prov, uppföljning av delårsrapporter och den årliga Kvalitetsrapporten. Ett antal workshops har erbjudits rektorerna för planeringar, uppföljningar och utvärderingar i dokumentationsverktyget Stratsys.

Verksamhetscheferna har tillsammans med verksamhetsutvecklarna genomfört Resultatdialoger med rektorerna i mindre grupper för att i kollegiala lärande samtal fokusera på processerna och resultaten på den egna skolan, i skolområdet och i grundskolan. Fritidshemsutvecklare har haft i uppdrag att bidra till förbättrat systematiskt kvalitetsarbete med fokus på fritidshemmet.

Identifierade utvecklingsområden

Något som särskilt uppmärksammats i det systematiska kvalitetsarbetet under läsåret är tillgången till rutiner (förvaltningsövergripande eller skolenhetens egna lokala) som stöd i arbetet exempelvis:

- rutiner för elever i behov av särskilt stöd
- rutiner för hot/våld/kränkningar
- rutiner för att främja närvaro och åtgärda frånvaro
- rutiner för skolinspektionsanmälningar
- rutiner för klagomål och synpunkter

Rutinerna behöver även fortsättningsvis uppmärksammas, utvärderas och förbättras för att i vissa fall kompletteras eller revideras för att utveckla och förbättra kvaliteten i verksamheten så att fler elever når målen.

Kompetensförsörjning

Ytterligare utvecklingsområden som identifierats är kompetensförsörjningen och bristen på lärare och andra yrkeskategorier som är nödvändiga för skolan. Andelen behöriga lärare

minskar och några skolor saknar redan nu behöriga lärare. Specialpedagoger saknas specifikt på några skolor. Vi ser att andelen behöriga lärare i tre av de fyra prioriterade skolområdena är lägre än i övriga delar av kommunen.

Identifierade utvecklingsområden

Rekrytering av nya lärare måste därför prioriteras högt. En god samverkan med LTU och lärarutbildningen är ett viktigt och nödvändigt arbete som kan bidra till att rekryteringen av nya lärare underlättas. Att delta i övningsskoleprojektet är ett viktigt arbete som skapar relationer och möten mellan verksamheten och studenterna och ger skolan i Luleå möjlighet att på sikt få möjlighet att rekrytera utbildade lärare.

Förutom svårigheten att få tag på behöriga lärare så har grundskolan också en stor personalomsättning på vissa skolor inom flera yrkeskategorier tex rektorer, pedagoger, kuratorer, skolsköterskor och specialpedagoger. Om skolan ska kunna arbeta långsiktigt och systematiskt så krävs kontinuitet i både ledarskap, pedagoger och andra stödfunktioner.

Grundskolans ledning Inom grundskolans verksamhetsområde har det över tid skett ett flertal byten av rektorer. Vissa år mer än andra. Det finns exempel på skolor som bytt rektor ungefär vartannat år de senaste tio åren. Ett stabilt ledarskap är en viktig förutsättning för att skapa kontinuitet på en skola. Rektorsuppdraget är omfattande och mångfacetterat och byggs upp över tid.

Under de senaste åren har omfattande insatser skett genom att antalet rektorer utökats så att varje rektor har färre antal underställda. Ett fåtal av rektorerna har idag fler skolenheter än en. Grundskolans ledningsorganisation har under läsåret utretts och en ny organisation genomförs från 1 januari 2019, där en ny chefsnivå införs som ska bli ett närmare stöd till rektorer. Ett Resurscentrum införs för att samla stödfunktioner som Central elevhälsa, Flerspråkscentrum samt Kulturskola.

Identifierade utvecklingsområden

Att skapa förutsättningar för ett hållbart ledarskap över tid för chefer och rektorer är ett utvecklingsområde

Arbetet med elever i behov av särskilt stöd

Rutiner finns på alla skolor för att omhänderta resultaten genom bland annat regelbundna avstämningar, täta uppföljningar och analyser i en nära samverkan med elevhälsan och vårdnadshavare. Rektorerna betonar vikten av det kompensatoriska uppdraget för elever med olika funktionsnedsättningar, social problematik, psykisk ohälsa och andra sjukdomsdiagnoser. Ett intensivt och omfattande samarbete pågår i vardagen men också genom ett antal projekt med socialförvaltningen, Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), Regionen och polisen för att tillsammans stödja eleverna.

Framgångsfaktorer och utvecklingsområden som rektorerna identifierat för att uppnå en högre måluppfyllelse är rutiner för att regelbundet följa upp elevers kunskapsresultat i syfte att arbeta med anpassningar och särskilt stöd, att tillämpa formativ bedömning så att eleverna känner till kunskapskraven, att ge eleverna ett ökat inflytande över det egna

lärandet och att använda sig av en varierad undervisning som stimulerar och utmanar eleverna till ett meningsfullt lärande.

Reformen med extra anpassningar är fortfarande i ett uppbyggnadsskede och det därför är av vikt att fortsätta utveckla arbetet och öka kompetensen i verksamheten. De "extra anpassningarna" behöver dokumenteras och följas upp systematiskt och kontinuerligt. Rutiner kring dokumentation av extra anpassningar behöver förbättras menar också rektorerna, framförallt vid lärarbyten och övergångar till andra stadier för att bibehålla kontinuitet i elevernas lärande.

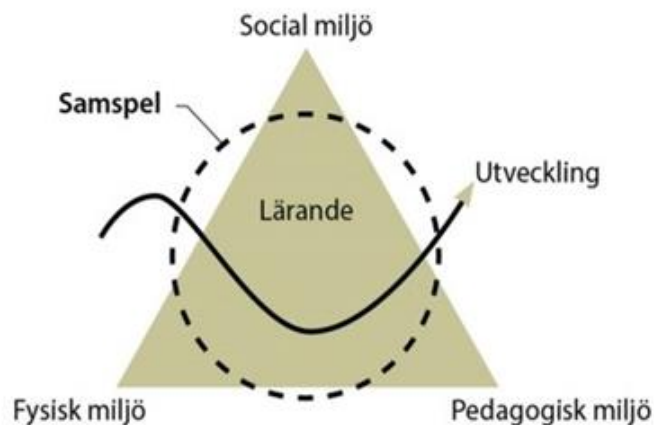
Trots arbetet med att öka kompetensen hos pedagogerna, genomföra tidiga kartläggningar och extra anpassningar så är förekomsten av åtgärdsprogram betydligt vanligare i Luleå än i övriga riket. Det verkar som om övergångarna från årskurs 3 till årskurs 4 samt årskurs 5 - 6 till årskurs 7 och årskurs 9 till gymnasiet starkt påverkar omfattningen av åtgärdsprogram.

Tidigare kartläggningar i form av de obligatoriska bedömningsstöden i förskoleklass och årskurs 1 förväntas nu bidra till att det tidiga stödet i form av extra anpassningar och åtgärdsprogram kan sättas in snabbare.

För att kunna möta elevers olika behov och förutsättningar behövs nu fler riktade insatser till skolor med låga resultat. Under innevarande läsår genomförs bland annat projektet "Samverkan i praktiken" som har ett fokus på tidiga insatser, skolnärvaro och skolresultat och riktar sig till Hertsön och Örnäset. Projektet har drivits i samverkan med socialförvaltningen men övergår nu till att omhändertas av de berörda skolorna för att uppnå en större delaktighet.

Skolans huvudmän har också från och med hösten 2018 också haft möjlighet att söka statliga medel för Likvärdig skola, inom vilken Luleå kommun tilldelats medel. Inom detta projekt ska medel bland annat riktas mot skolor vilka identifierats att över tid har lägre måluppfyllelse än snittet för kommunens skolor. Nya behov i verksamheten för att kunna möta elevernas olika behov och förutsättningar gör att grundskolan nu också rekryterar socialpedagoger och skolcoacher.

Med tillgänglighetsmodellen (Specialpedagogiska skolmyndigheten) som utgångspunkt har många skolor valt att förbättra elevers förutsättningar för lärande genom att systematiskt utveckla den sociala, pedagogiska och fysiska lärmiljön på skolan.

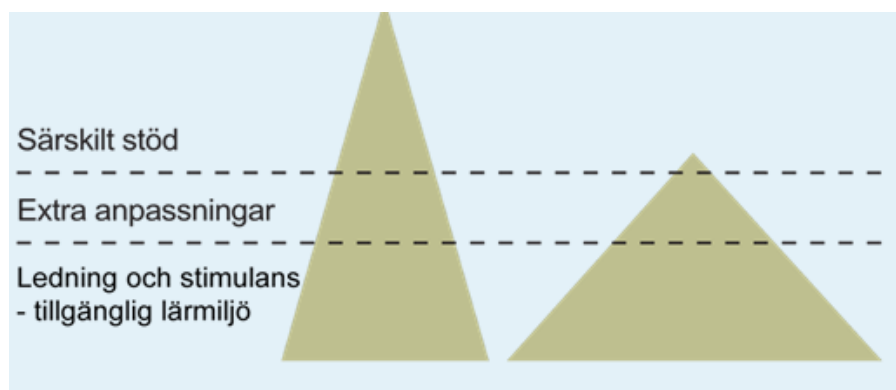

Fysisk miljö omfattar exempelvis klassrum, rum för lek och omsorg, matsal, korridorer, omklädningsrum, skolgård, toaletter, ljud- och ljusmiljö, synintryck, möbler och inredning.

Social miljö handlar om värdegrund, socialt klimat, trygghet och gemenskap i skolan och i undervisningsgruppen, bemötande och relationer emellan lärare, övrig personal och barn/elever.

Pedagogisk miljö omfattar arbetssätt, metoder, strukturer, tydlighet, flexibilitet, extra anpassningar, särskilt stöd, kompensatoriska hjälpmedel, digitala lärarresurser, schema, bild- och teckenstöd m.m.

Illustrationen nedan synliggör vinsten med att arbeta för en tillgänglig lärmiljö samt relationen till extra anpassningar och särskilt stöd. SPSM, värderingsverktyg för tillgänglig utbildning (2014)

Identifierade utvecklingsarbeten

- Kartläggningar och tidigare insatser
- Analys av innehållet i extra anpassningarna och åtgärdsprogrammen
- Omhänderta det kompensatoriska uppdraget
- Utveckla elevers förutsättningar för lärande med tillgänglighetsmodellen som utgångspunkt

Arbetet med flerspråkiga elever

Det saknas generellt väl etablerade lokala rutiner mottagande och utbildning av flerspråkiga elever på enheterna. Skillnaderna är stora mellan skolområden, inom skolområden och inom skolor för mottagande av och utbildning för nyanlända elever. Det är svårt att tillse likvärdigt och kvalitativt mottagande och utbildning för nyanlända elever på samtliga enheter. Resurser i form av kompetens och ekonomi krävs och också möjlighet att koncentrera resurser och bygga upp rutiner och kunskap.

Utvecklingen i Luleå går därför mot planering av mottagningsenheter där nyanlända elever kommer erbjudas placering och där stöd och resurser kan koncentreras. Studiehandledare kan då anställas på enheten och rektor kan bättre styra resurs efter behov. Ett mer kvalitativt stöd i form av förberedelseklass och större tillgång till SVA-pedagog kommer då att möjliggöras.

Identifierade utvecklingsområden

- Arbeta fram lokala rutiner för mottagande och utbildning av flerspråkiga elever på skolenheterna

Främja närvaro och uppmärksamma och åtgärda frånvaro

Rektorerna betonar vikten av individanpassade flexibla lösningar för elever med hög frånvaro för att minska frånvaron. Åtgärder som redan vidtas men behöver fördjupas och förstärkas är upprättande av åtgärdsprogram, anpassad studiegång, täta föräldrakontakter, orosanmälan och ett samarbete med lokala elevhälsan och socialförvaltningen.

Ett samband mellan låg rapporteringsgrad av frånvaro, ogiltig frånvaro över 5 % och behörighet till gymnasiet kan utläsas på Hertsöskolan, Råneskolan, Tunaskolan, Örnässkolan.

Skola	Behörig till Gy	Betyg i alla ämnen, årskurs 7	Ogiltig frånvaro >5 %	Frånvaro>15 %
Bergskolan 7 - 9	91,6	84 %	3,3	14 %
Björkskataskolan 7 - 9	95,3	87%	6,3	14 %
Hertsöskolan 7 - 9	81,4	68 %	16,4	15 %
Kräkbergsskolan 7 - 9	81,8	81 %	3,5	7 %
Montessoriskolan 7 - 9	75,8	79 %	16,3	12 %
Residens 7 - 9	89,6	82 %	8,3	14 %
Råneskolan 7 - 9	80,0	40 %	13,2	14 %
Stadsöskolan 7 - 9	87,3	80 %	6,9	14 %
Tunaskolan 7 - 9	77,3	67 %	20,4	16 %
Örnässkolan 7 - 9	78,3	77 %	11,6	18 %

Identifierade utvecklingsområden

- Eftersom frånvaron är hög på vissa skolenheter och också ökar i årskurs 7 - 9 igen finns anledning behöver rutinerna utvärderas och förbättras
- Fördjupade analyser av frånvaron behöver genomföras så att rätt åtgärder kan sättas in
- Det främjande och förebyggande arbetet behöver ytterligare förstärkas

2.4.4 Analys av arbetet med läroplansområdena i grundskolan

Kunskaper; Digitalisering

Arbetet med att implementera förändringarna i styrdokumenterna avseende digitalisering har pågått under läsåret. Skolorna har använt sig av skolverkets moduler, arbetat med kollegialt lärande och deltagit i interna utbildningar men också via olika utbildningsföretag. Under 2017 har grundskolan utrustats med digitala verktyg i form av datorer eller plattor för elever. Förskoleklass - årskurs 3 har fortsatt behov av digitala verktyg för elever. Digitala läromedel har prövats på några skolor, antingen genom olika förlag eller genom Nationalencyklopedin.

En kontinuerlig kompetensutveckling har pågått under året för lärare men också för rektorer. Samtliga grundskolor har på olika sätt arbetat med att stärka elevernas digitala kompetens utifrån kommunens egen IT - strategi och de styrdokument som börjar gälla vid nästa läsårs början och som nu implementeras. Skolorna har använt sig av skolverkets moduler, arbetat med kollegialt lärande och deltagit i interna utbildningar men också via olika utbildningsföretag. En flerårig kompetensutvecklingsplan gällande programmering för grundskolans lärare i matematik. genomförs under 2017–2019. En stor del av kompetensutvecklingen sker på skolan genom det kollegiala lärandet.

Behovet av praktiskt stöd i det dagliga arbetet på skolorna är stort och lärarresurserna har nyttjats flitigt inom framförallt fritidshem och f-6. Några skolor har särskilt ansvariga personer; resurser - piloter - lärspridare som stöttar och hjälper sina kollegor i användandet av de digitala verktygen. Tre särskilda lärarresurser har funnits för f - 6, fritidshem och 7 - 9 som skolor har haft möjlighet att avropa.

Digitaliseringens påverkan på elevers möjligheter till lärande genom användandet av digitala verktyg och digitala läromedel medför ökade behov av kompetensutveckling för pedagogisk personal. Molntjänsten O365 innebär nya möjligheter att utveckla arbetet med formativ bedömning i undervisningen och därigenom påverkas elevers möjligheter att nå längre i sin kunskapsutveckling.

För att kunna möta kraven i de reviderade styrdokumenterna och den lokala IT - strategin är det inför läsåret 18/19 angeläget att planera för fortsatt kompetensutveckling; dels på den egna skolan, för särskilda lärargrupper men också för hela grundskolan gemensamt.

Identifierade utvecklingsområden

- Kompetensutvecklingsinsatser genomförs bland pedagoger och rektorer för att omhänderta styrdokumentens krav beträffande skolans digitalisering
- Luleå kommuns "IT-strategi för skolan i Luleå", den nationella strategin för skolans digitalisering och berörda kursplaner i läroplanen implementeras och omhändertas
- En kartläggning av rektorernas och pedagogernas kompetens genomförs så att handlingsplaner för respektive skolenhet arbetas fram och rätt satsningar prioriteras

Normer och värden

Grundskolorna bedriver ett målinriktat och systematiskt arbete för att omsätta värdegrundsuppdraget och skapa trygga och trivsamma lärmiljöer. Skolorna fokuserar i större utsträckning på arbetet med det främjande och förebyggande arbetet.

Inom verksamheterna har ett fördjupat arbete skett kring jämställdhet bland annat genom skolornas arbete med CEMR - artiklarna, att motverka stereotyper könsroller och könsmönster och alltid analysera olika resultat utifrån kön för att kunna identifiera utvecklingsområden och vidta rätt åtgärder.

Utifrån den strategiska planen för central elevhälsa har lokala handlingsplaner utarbetats vilka ger förutsättningar för nödvändig systematik så att alla elever får likvärdiga förutsättningar och möjligheter att lyckas. Trygghet, studiero, stress och närvaro/frånvaro har särskilt fokuserats i arbetet.

Något som särskilt uppmärksammats, implementerats och arbetats utifrån under läsåret för att skapa trygga lärmiljöer är tillgången till och implementeringen av rutiner: förvaltningsövergripande eller rutiner som utarbetats av den egna skola/skolområdet tex:

- Rutiner för elever i behov av särskilt stöd
- Rutiner för hot/våld/kränkningar
- Rutiner för att främja närvaro och åtgärda frånvaro
- Rutiner för skolinspektionsanmälningar
- Rutiner för klagomål och synpunkter

Rutinerna behöver även fortsättningsvis uppmärksammas för att i vissa fall kompletteras eller revideras.

Identifierade utvecklingsområden

- Fortsatt arbete med jämställdhet för att motverka stereotypa könsmönster
- Skapa trygga tillgängliga lärmiljöer för alla elever med ett särskilt fokus på trygghet och studiero
- De lokala handlingsplanerna för den lokala elevhälsan för varje skola utvärderas och förbättras
- Rutinerna för att skapa trygga lärmiljöer uppmärksammas, utvärderas och förbättras

Elevers ansvar och inflytande

Trots mångårig prioritering av elevernas inflytande så är elevernas upplevelser av inflytande inte tillfredsställande.

I Skolinspektionens elevenkät för elever i årskurs 5 anser 72 % av eleverna att de på lektionerna är med och påverkar på vilket sätt de ska arbeta med olika skoluppgifter. I årskurs 9 är det endast 57 % av eleverna som upplever det. Eleverna i årskurs 9 har också svarat på frågan om undervisningens innehåll. 43 % av eleverna upplever att de har inflytande över undervisningens innehåll. Eleverna behöver få stärka sitt formella inflytande men framförallt behöver inflytandet över det egna lärande, undervisningens innehåll, arbetsuppgifternas upplägg och den egna skolmiljön förstärkas.

I samverkan med Kulturskolan och Fritidsförvaltningen har samtliga elevråd i årskurs 7 - 9

genomgått elevrådsutbildning samt stöd till och utbildning av elevrådsstödjare. Alla skolor har också utbildat elevskyddsombud. Utbildningarna har gett eleverna verktyg för att utveckla sitt inflytande över sitt lärande men också över annat som de upplever som angeläget. Önskemål finns i verksamheten att också inkludera årskurs 1 - 6 i det fortsatta arbetet.

Identifierade utvecklingsområden

- Inflytandet över det egna lärandet behöver utvecklas och förbättras
- Den formativa bedömningen behöver utvecklas och förbättras

Bedömning och betyg

Betyg och bedömning är ett viktigt och högt prioriterat utvecklingsområde på många av våra skolor för att uppnå rättssäkra och likvärdiga betyg avgörande för elevernas framtid. Lärarens uppgift att tillse att eleverna verkligen förstår kursmål, kunskapskrav och bedömning för betygssättning är en stor utmaning som kräver hög kompetens i verksamheten. Goda kunskaper hos eleverna i vad som förväntas av dem är en viktig faktor för att uppnå goda resultat.

I Skolinspektionens elevenkät anser 93 % i årskurs 5 och 80 % i årskurs 9 att deras lärarna förklarar vad de ska göra i skolarbetet så att de förstår. Eleverna i årskurs 9 får också svara på frågan om de vet vad de behöver kunna och då är det endast 76 % som vet det. Eftersom det i undersökningar har framkommit att eleverna inte alltid förstår kunskapskraven så måste ett särskilt arbete göras kring hur kommunikationen kring styrdokumentet kan förbättras. Den formativa bedömningen måste också bli något som tillämpas av alla lärare vilket ger eleverna inflytande över sitt lärande.

Identifierade utvecklingsområden

Fortsatta satsningar på betyg och bedömning måste därför ske kontinuerligt och omfatta: alla lärare, på alla skolor, i alla ämnen, i alla årskurser - för att bli en framgångsfaktor som leder till en likvärdig undervisning och bedömning så att eleverna uppnår goda resultat

Stora skillnader i betyg mellan exempelvis olika stadier, skolor, klasser och ämnen, mellan nationella prov och betyg ger indikationer om olika tolkningar och olika förståelser av kunskapskrav och bedömning. Många rektorer betonar nu behovet av en ny satsning, stor eller liten, för att öka kunskapen om betyg och bedömning.

2.5 Analys av resultaten och grundsärskolans arbete

Kunskapsmålen i grundsärskolan är individuellt relaterade och anpassade. Det är bekymmersamt att göra en analys när det finns få elever i varje årskurs. Det ger den icke önskvärda effekten att elevers identitet kan urskiljas. Eleverna i grundsärskolan bör istället bedömas utifrån den personliga utvecklingen och möjligheten enligt skolformens kursplan. Exempelvis delas det aldrig ut betyget F.

Särskolans personal måste alltid vara uppmärksam på det kompensatoriska uppdraget, ledarskapet i - i mötet med den enskilde eleven. På träningsskolan förekommer aspekten av vård och tillsyn varför basala behov måste tillgodoses. Detta är en förutsättning för lärande. Att hitta rätt nivå för att undvika stress och oro är ett utvecklingsområde där vi kommer att genomföra en satsning på att tillgodogöra oss en högre kompetens i ett lågaffektivt bemötande.

Den täta kontakten med vårdnadshavaren ger möjligheten till ett förtroendefullt förhållande i vilket information delas, nivåer anpassas och en helhetsbild av elevens livssituation framträder. Detta ger grundsärskolan möjligheter till att anpassa mötet med eleven efter dagsformen utan att för den skull förlora målsättningar ur siktet. Att leda tillbaka till kunskapsutveckling och en god självkänsla utifrån framgångar i studierna är i sig hälsobefrämjande och skapar möjlighet till ett autonomt liv för eleverna. Den unika och personliga begåvningen och möjligheten måste få ta sig uttryck hos grundsärskolans elever.

Skolans förutsättningar är för det mesta goda där huvudmannen tilldelar resurser och förutsättningar till skolformen i olika nivåer efter elevernas behov. En sammanslagning av Grundsärskolan till en enhet kan utveckla en bättre kapacitet att tillgodose och trygga bemanningen. I nuläget pågår en särskolereform med siktet att genomföra just detta med verksamhetsstart höstterminen 2019. En grundläggande faktor i detta arbete är färdigställandet av de gemensamma och ändamålsmässiga lokalerna vid Tunaskolan.

Angående stödjande funktioner finns tillgång till skolpsykolog, kurator, egen studie- och yrkesvägledare samt berörda skolsköterskor vid de olika enheterna.

Identifierade utvecklingsområden

- Ett lärande gynnas i en miljö utan konflikter och störningar
- När elever mår bra lär de sig bättre
- Inkludering i samhället på egna villkor
- Samverkan mellan fritidshem och skola
- Arbetsmiljö
- Trygghet och studiero
- Elevehälsa

- Integrering – grundskolan

2.6 Analys av resultaten och gymnasieskolans arbete

Vikten av att stå fast vid beslutade mål

Jämförelser av studieresultat ur en rad aspekter (gentemot riket, mellan programtyper samt mellan kön) har gjorts i den här rapporten. Om endast läsåret 2017–18 studeras har gymnasieskolan ett sämre resultat på flera områden: ex. andel examen och jämförelsetal. Trenden är dock positiv sett över de senaste läsåren. En kort sammanfattning får bli: *Luleås studieresultat är generellt goda i jämförelse med riket och över tid.*

En viss skillnad finns mellan yrkes- och högskoleförberedande program. De senare har en mer stabil utveckling gentemot riket. Yrkesprogram i Luleå generellt minskar förmodligen sitt försprång gentemot riket när det gäller genomströmning, andel examen och jämförelsetal. På kursnivå lyckas yrkesprogram däremot tvärtom bättre i jämförelse med riket. Detta gäller betygsresultat i svenska, matematik och engelska. Yrkes elever tenderar också att ha höga betyg i programspecifika kurser. Frågan är därför vilka kurser som har de svagare resultat som leder till att yrkesprogram vad gäller jämförelsetal, examen och genomströmning tappar gentemot riket. Det vore relevant att med perspektivet gymnasieskolan som helhet göra en fördjupad genomlysning, kort sagt: Var finns F:en?

Resultatet i nationella prov i jämförelse med riket går dessvärre inte att analysera eftersom underlaget är bristfälligt. Här finns behov av att se över system och rutiner på övergripande förvaltningsnivå.

En förklaring till variationen i resultat kan elevgruppens sammansättning, exempelvis förkunskaper/meritvärden från grundskolan, behov av särskilt stöd osv. Sådana årliga variationer i elevkullen får inte samma genomslag i en stor population som riket. Här är en framgångsfaktor att istället se bortom "ingångsvärden". Gymnasieskolans rektorer har tagit ett samlat grepp och fokuserar på ökad genomströmning, "alla ska i mål". Det har lett till olika insatser exempelvis: krav på ännu tidigare signaler från undervisande lärare när en elev riskerar att inte nå godkänt betyg eller speciella satsningar för ökad skolanknytning där två program även tagit hjälp av Skolverkets utvecklare för ökad närvaro.

Satsningar för ökad genomströmning tar tid. Insatser som görs för åk 1-elever kan räknas hem först tre år senare. När det handlar om skolutveckling gäller det att hålla i och hålla ut. I detta antagande finns stöd hos skolforskaren Michael Fullan, exempelvis citerad i Jesper Esgård *De fem stora* (2016): "Vi får inte ge upp eller enkelt hoppa från mål till mål, utan uthålligt fokusera på de få utvalda målen tills effekt uppnåtts."

Iakttagelser angående studieresultat kön

Flickor har *generellt* bättre studieresultat än pojkar på alla parametrar: jämförelsetal, betyg, andel examen, genomströmning och nationella prov. Flickor verkar vidare gynnas i betygssättning sett till relationen mellan nationella prov och betyg. Flickor får oftast ett högre kurs- än provbetyg (trenden är densamma i riket).

Vid betygssättning ska lärare ta hänsyn till allt en elev presterat i kursen. Eftersom flickor får

bättre betyg i slutändan är analysen att flickor generellt presterar bättre på kursens övriga uppgifter, medan pojkar klarar provsituationen bättre. Detta bör diskuteras i lärarkollektivet: Finns det undervisningsformer som särskilt gynnar ett kön? En tydlig uppgift för läraren, enligt läroplan för gymnasieskolan, är att "se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv".

Från och med juni 2018 fick de nationella proven en större betydelse. Provresultaten ska särskilt beaktas vid betygsättning. Att resultat på ett nationellt prov ska ha en särskild betydelse innebär att det har en större betydelse än andra enskilda underlag vid lärarens allsidiga utvärdering av elevens kunskaper. Detta *kan* leda till att pojkars kursbetyg höjs.

Luleå gymnasieskola har från läsåret 2018–19 beslutat att följa Skolverkets rekommendationer att bara genomföra de nationella prov som hör till den högsta avslutande kursen i ett ämne på varje program. Förhoppningsvis ökar rapporteringsgraden när antalet prov minskar, vilket gör att gymnasieskolan kan säga något om hur väl eleverna lyckas i de nationella proven i jämförelse med riket.

Skillnaden mellan pojkar och flickor när det handlar om genomströmning bör ägnas särskild uppmärksamhet vid kommande års analyser. Eftersom gymnasieskolan började med könsuppdelad statistik för genomströmning förra läsåret (då pojkarna hade en högre genomströmning) bör data samlas över en längre tidsperiod för att kunna uttala något om orsaker till svängningar och/eller skillnader i resultat mellan könen. Att just genomströmning förtjänar en god genomlysning beror på att all forskning visar att den som inte slutför gymnasiestudier riskerar att hamna i utanförskap senare i livet. Om flickor och pojkar genomströmmar i lika stor utsträckning bidrar gymnasieskolan till ett samhälle där individer har lika möjligheter oavsett kön.

Höga förväntningar men stressade elever

Ett positivt resultat i samband med fokus på genomströmning är elevers svar i Skolinspektionens enkät inom området tillit till elevernas förmåga där 90 % av eleverna svarar "stämmer helt och hållet" samt "stämmer ganska bra" med påståendet "mina lärare förväntar sig att jag ska göra mitt bästa". Skolforskning har visat att en viktig faktor för goda resultat är höga (men rimliga) krav.

Luleå gymnasieskola har en välutbildad lärarkår där 89 % har behörighet. Motsvarande siffra för riket är 80,7 % (Skolverkets siffror). Gymnasieskolan är en attraktiv arbetsplats och har, med undantag av vissa kategorier av yrkeslärare, ingen alarmerande kompetensbrist. När tjänster utannonseras finns oftast behöriga ansökande. De personella förutsättningarna för studieresultat är därmed goda.

I relation till att lärare förväntar sig att elever gör sitt bästa kan en möjligen ställa elevernas upplevda stress. Tyvärr är den ökande, sett till resultatet i elevhälsosamtal. Flickor är fortfarande betydligt mer stressade *av skolarbetet* än pojkar, men stressen ökar för båda könen. Gymnasieprogrammen bemöter detta genom exempelvis fokusgrupper där eleverna får chans till inflytande. Även belastningskonferenser, där lärare planerar flödet av examinationer, är vanligt förekommande. *Den upplevda skolstressen kan dock inte bara lastas skolan och lärarna.* Flera rektorer anser att elever prioriterar krävande fritidsintressen eller

förvärvsarbete före skola. Problem med psykisk ohälsa är dessutom växande och mest utsatta är flickor. Detta kan kopplas till förekomsten av åtgärdsprogram som faktiskt är fler för flickor än pojkar (motsatt trenden i riket för grundskola - gymnasiestatistik finns inte att tillgå). Dessutom noteras att den allvarliga åtgärden reducerat program (vilket omöjliggör examen) är vanligare bland flickor.

Ett sätt att hantera ökad stress och möjligen förebygga psykisk ohälsa bland elever är det främjande och förebyggande elevhälsoarbetet. I Luleå gymnasieskola sker detta från och med läsåret 2016–17 främst genom Klasstid. Klasstid är en mentorshandbok med färdigpaketerade aktiviteter att genomföra tillsammans med elevgrupp och exempelvis kurator, skolsköterska eller SYV. Implementeringen av Klasstid på alla program var ett prioriterat utvecklingsområde föregående år.

Främjande satsning behöver tydligare uppföljning

Förhoppningen är att Klasstid ska leda till ökad genomströmning genom ökad trivsel (skolanknytning), minskad frånvaro och förbättrade studiestrategier. Det är ännu för tidigt att säga om Klasstid får förväntat resultat men konceptet har acceptabelt genomslag. På en del program deltar alla årskurser, andra rektorer har beslutat att börja med åk 1. Samtliga program utom idrottsutbildningarna använder Klasstid. Idrottsutbildningarna kunde inte rymma Klasstid inom schemat, men kommer att göra det läsåret 2018–19.

Den uppföljning som gjorts hittills är en fritextenkät som personal fick besvara. För lärare gällde att de först skulle inhämta elevers åsikter. Enkäten har låg svarsfrekvens men i kombination med rektorers professionella bedömning kan gymnasieskolan hittills se två utmaningar kopplade till styrning och ledning:

- Det är viktigt att samledarskapet mellan rektor och enhetschefer (vilka leder Elevhälsans personal) fungerar så att aktiviteter och bokningar inom Klasstid kan synkas med övrig planering.
- Det är viktigt att rektor diskuterar lärarrollen kopplat till satsningen. Hen bör lyfta fram att materialet underlättar mentorsuppdraget eftersom det är självinstruerande. Materialet har en tydlig koppling till läroplan och konceptet är inte en utökning av lärarens arbetstid.

Dessutom måste uppföljningen av Klasstid ses över. Det åskådliggörs av hur skolan idag får syn på elevers upplevda stress. Idag undersöks upplevd stress i samband med elevhälsosamtalen i åk 1. Elever har då inte deltagit i konceptet Klasstid. Eftersom Klasstid (bland mycket annat) syftar till att minska stress måste kommande uppföljning ta reda på om Klasstid ger eleverna de verktyg som skolan tror. Planering och genomförande av uppföljning av Klasstid med elever ska prioriteras under kommande läsårs kvalitetsarbete.

Trygga elever trots ökad mobbing

I den så kallade LUPP-enkäten, vilken görs i samverkan med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor vart fjärde år, finns oroväckande tendenser. Fler än tidigare (tre procent fler) svarar "stämmer helt" eller "till stor del" på frågan om mobbing förekommer på

Luleå gymnasieskola. Detta är ett överraskande resultat med tanke på att elever i elevhälsosamtal säger att de i mycket stor utsträckning trivs och är trygga i skolan. Fall av kränkande behandling och Skolinspektionsanmälningar är dessutom relativt få, vilket ändå stärker bilden av en trygg skola.

I skolinspektionens enkät till elever 2018 har visserligen den upplevda tryggheten totalt sett minskat jämfört med 2016, men den ligger fortfarande över riket. Nedbrutet på enhetsnivå finns också exempel på enheter där upplevd trygghet tvärtom ökat. Rektorer på dessa enheter identifierar framgångsfaktorer tämligen unisont till att vara: personalens homogena syn på skola och undervisning, vilket skapar trygghet i skolvardagen, samt goda elev-lärrrelationer.

Även i detta sammanhang vill gymnasieskolan lyfta fram Klasstid som en främjande åtgärd för trygga elever i och med att konceptet i sig är relationsskapande. Normer och värden är också ett naturligt inslag via teman som: Sex och samlevnad, relationer, teambuilding med mera. Att gymnasieskolan behöver arbeta med normer och värden står klart i och med resultat i Skolinspektionens enkät där Luleå backar även inom detta område.

Frånvaron ökar trots insatser

Luleå gymnasieskola hade under läsåret 2017–18 fokus på närvaro och tidiga insatser vid frånvaro som ett utvecklingsområde. Även detta var ett led i att öka genomströmningen - elever som är i skolan har större chans att klara studierna. Trots satsningen har frånvaron, både den oanmälda och anmälda, ökat jämfört med föregående år.

En möjlig förklaring är att fler enheter med Introduktionsprogram fått tillgång till frånvarosystemet just detta läsår. Elever på dessa program har en högre frånvaro, vilket drar upp snittet för gymnasieskolan. En annan bidragande orsak är just ökat fokus på närvaron, vilket enligt rektorer lett till en högre rapporteringsgrad bland lärare.

Under läsåret har rektorer provat olika grepp för att följa upp frånvaro, vilka de delgett kollegor i ledningsgruppen. Gymnasieskolan har genom detta fått bättre koll på orsakerna till frånvaro och arbetar aktivt med att prova nya åtgärder.

Tidigare år har trenden varit att vårterminens ogiltiga frånvaro är mycket större än höstterminens. Att detta årets vårtermin "bara" har två procentenheter högre frånvaro än höstterminen kan tolkas som en *stabilisering på väg åt rätt håll*. Vi verkar vidta rätt åtgärder som gör att frånvaron inte "drar iväg" och ökar än mer. Vi vet att hög frånvaro ofta ger en sorts snöbollseffekt där elever med hög frånvaro har svårare att komma tillbaka till skolan igen.

När det gäller Introduktionsprogrammet finns ett tydligt utvecklingsområde då någon enhet ännu inte har tillgång till frånvarohantering i systemet Edwise.

Det kompensatoriska uppdraget under lupp

En planerad åtgärd i ljuset av de varierande studieresultaten (och för genomströmning) är att undersöka i hur hög grad elevers resultat på de ämneskartläggningar som görs i åk 1 sammanfaller med genomströmning. Finns ett samband mellan svaga resultat i

kartläggningen och missad genomströmning? Gymnasieskolan vill också undersöka det omvända: Finns exempel på elever som trots svagare förkunskaper genomströmmar? Knäckfrågan är vad skolan gjort för att stötta dessa elever. Får man fatt i det finns goda exempel att sprida mellan enheter. Man kan tala om ledarskap i klassrummet och extra anpassningar/särskilt stöd som verkligen fungerar.

Det relativt låga antalet åtgärdsprogram vid Luleå gymnasieskola kan tyda på arbetet med extra anpassningar redan är effektivt. Det behöver inte gå så långt som till ett åtgärdsprogram, vilket kräver rektorsbeslut, uppföljning och dokumentation. Flera enheter exemplifierar gärna vad som gjorts inom ramen för den ordinarie undervisningen. Någon enhet har även arbetat med kollegieobservation där målet varit att ta reda på vilka klassrumsaktiviteter som motiverar eleverna. Många lyfter också fram studior dit elever kan gå för att få pedagogisk handledning eller hjälp med studiestruktur.

Ett utvecklingsområde är dokumentation av extra anpassningar. Det finns inga sådana krav i styrdokument och detta är en fin balansgång mellan å ena sidan vikten av att ha en god dokumentation för att kunna följa att skolan gör sitt yttersta för att hjälpa alla elever så långt de kan nå i sin kunskapsutveckling, å andra sidan de negativa effekterna av ökad administration.

Under läsåret har vi stärkt samverkan med grundskolan när det gäller överlämningar. Nya gemensamma rutiner har provats och kommer att utvärderas under höstterminens slut 2018. I de nya rutinerna finns rum att dokumentera såväl åtgärdsprogram som extra anpassningar. Tidigare har uppfattningen från gymnasieskolans sida varit att överlämningar för elever med åtgärdsprogram är relativt goda. Information om elev behövt extra anpassningar når oss däremot sällan. Det gäller särskilt om eleven i slutändan klarat behörighetskraven. I värsta fall kan detta informationsgap leda till att det tar längre tid innan elev i gymnasieskolan får samma anpassningar som hen fått i grundskolan. Utvärderingen får visa på om förbättringar skett inom området.

Förutsättningarna för att omhänderta det kompensatoriska uppdraget måste ändå sammanfattningsvis bedömas som goda. Lärare och skolledare har gott stöd av elevhälsans personal, vilket också syns i Skolinspektionens enkät till personal där indexområde Elevhälsa får högst resultat av alla områden.

Introduktionsprogram - ett särskilt kapitel

En stor del i gymnasieskolans kompensatoriska uppdrag är Introduktionsprogrammen (IM) för nyanlända elever och elever som inte är behöriga till nationella program. Trots goda intentioner från ansvariga rektorer och utvecklingsledare är det svårt att med säkerhet uttala sig om utbildningens kvalitet.

Att följa studieflödet på IM via en så kallad startkull har sina brister. I dagsläget kan en inte enkelt se hur lång tid eleverna behövt på sig för övergången till andra program. Nu följs bara övergångar mellan ett läsår och vi vet att elevernas studieplaner kan skrivas på två år. Förvaltningens systemutvecklare kommer under hösten 2018 ta fram automatiserade uppföljningsverktyg för IM där trender går att följa över längre tid. Att Luleå gymnasieskola har svårt att analysera elevers måluppfyllelse på Introduktionsprogram är dock inte unikt.

Skolans utvecklingsledare deltar i ett kvalitetsnätverk initierat av SKL. Deltagande huvudmän vittnar om samma problem och erfarenhetsutbyte pågår i denna fråga.

En relevant fråga är om studieflöden är genomförbart med genomströmning, det etablerade kvalitetsmålet för nationella program. Kan man säga att Luleå har ett Introduktionsprogram med god kvalitet om elever kommer vidare i sina gymnasiestudier?

Om en ställer elevernas studieflöden på Introduktionsprogram i relation till genomströmningen är bilden nedslående. Genomströmningen för nationella program beräknas landa på 77–78 % av en startkull. På Språkintroduktion gick sammanlagt 35 % av eleverna vidare till annat Introduktionsprogram eller nationellt program. Från övriga IM gick 20 % till nationellt program. Avbrotten är också fler på Introduktionsprogram. En del avbrott kan skolan inte påverka (myndighetsbeslut, avvisning) men troligen kan mer göras i det främjande och förebyggande arbetet.

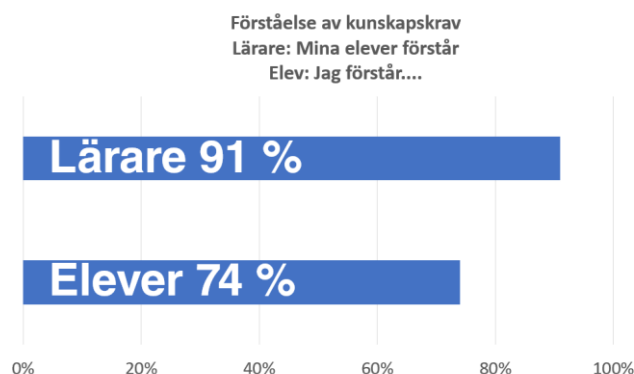
Syftet med ett Introduktionsprogram är dock inte alltid är att bli behörig för nationellt program, eller ens fortsätta i gymnasieskolan. Syftet kan vara etablering på arbetsmarknaden eller andra studier. Det är därför relevant att arbeta vidare med att hitta ett säkrare kvalitetsmål, vilket kan kombineras med uppföljning av studieflöden. Studieflöden bör vara ett mått på hur effektiv vår organisation är.

Utmaningarna för Introduktionsprogrammet kommer att bemötas med följande åtgärder:

- Utforma kvalitetsmål som på ett enkelt sätt mäter elevgruppens måluppfyllelse utifrån studieplan
- Följa upp den nya organisationen där olika enheter specialiserat sig på olika inriktning inom Introduktionsprogrammet: fungerar övergångar (kopplat till studieflöden)?
- Hitta vägar att nyttja befintliga (idag analyserade som knappa) resurser effektivare, exempelvis studiehandledning, modersmålsundervisning

Kunskapskrav förstås bättre i det praktiska?

I Skolinspektionens enkät får eleverna svara på om de förstår vad de behöver kunna för att nå kunskapskraven, 74 procent svarar "stämmer helt och hållet" eller "stämmer ganska bra". Notera nedan även differensen mellan elev- och lärarsvar.

En slutsats är att lärarnas förklaringar av kunskapskraven inte når ända fram till eleverna.

Detta kan jämföras med elevers svar i utvärdering av APL (arbetsplatsförlagt lärande). Visserligen är svarsfrekvensen låg men på APL tycks förståelsen för undervisningens mål vara större. 88,1 % håller helt eller till stor del med om att de förstår målen med APL. 81,9 % håller helt eller till stor del med om att de vet hur de blir bedömda.

Även om frågorna inte är helt jämförbara (kunskapskrav och mål är inte samma sak) kan det finnas fog för erfarenhetsutbyte mellan olika undervisningspraktiker. På vilket vis förmedlas kunskapskrav och mål samt former för bedömning under APL? Finns det goda strategier från denna handledningspraktik att överföra till annan (klassrums)undervisning?

Bristande elevmotivation bemöts med digitalisering

En elevs studieresultat påverkas troligen av om hen förstår syftet med undervisningen (se ovan), men lika viktigt är att eleven är motiverad till studierna. Motivation hänger samman med stimuli och delaktighet. Inom detta område är Luleå gymnasieskolas resultat tämligen nedslående sett till Skolinspektionens enkät där svaren på områdena delaktighet och inflytande samt stimulans ligger lägre än för riket (och har minskat sedan 2016).

I lärares analys av elevers upplevda delaktighet lyfter de fram att elever i undervisningen ibland inte verkar vilja ha ett inflytande utan säger "bestäm du". Ett förslag från lärare själva är att vara tydligare med vad eleverna kan vara med och påverka, och påminna om när de har haft inflytande. Det är fråga om demokratisk fostran. Någon enhet menar också att inflytandet på vissa program är svårt att få till då kursplanerna är hårt styrda till innehåll och form. Ett program rapporterar tvärtom att resultatet ökat för delaktighet och inflytande och lyfter fram nya verktyg som orsak. På programmet finns fokusgrupper där elever och lärare diskuterar undervisningens utformning.

När det handlar om frågor i Skolinspektionens enkät där elever skattar om skolarbetet är intressant, roligt och stimulerar till att lära mer finns en intressant (stor) skillnad mellan elevers och lärares svar.

Den enkla analysen är att frågorna inte kan jämföras rakt av eftersom de inte är formulerade på samma sätt, men eftersom skillnaden är så stor är det ändå på sin plats att jobba vidare med frågor som:

- Vet vi vilket skolarbete (upplägg/uppgifter) som gör eleverna sugna på att lära mer inom ett visst område?
- Har vi frågat?

- Hur har vi frågat?
- Vad gjorde vi av svaren?

På ett program där elever upplevde särskilt låg stimulans har rektor initierat ett utvecklingsarbete där programmets lärare har fått i uppdrag att förändra sitt sätt att undervisa om/demonstrera praktiska uppgifter. Ett annat program har via fokusgrupper kartlagt vilka klassrumsaktiviteter som motiverar eleverna. Samma program har också genomfört kollegiala klassrumsobservationer för att sprida gott lärarhantverk i arbetslaget.

Gymnasieskolan tror att om rätt satsningar på digitalisering av undervisningen görs ökar elevernas motivation. Peter Gärdenfors, forskare i kognitionsvetenskap listar i boken *Lusten att förstå* (2010) vilka kriterier som digitala läromedel ska uppfylla för att vara motiverande. Sammanfattningsvis handlar det om det vi genom annan skolforskning (ex. John Hatties och Dylan Williams) vet är framgångsrikt: interaktivitet, återkoppling och samarbete samt metakognition. Att skapa undervisning som uppfyller dessa kriterier är alltid en utmaning, men särskilt om verktygen är nya. Det är alltså inte konstigt att många lärare är osäkra på hur de ska hantera digitalisering i ett didaktiskt perspektiv.

Gymnasieskolan har planerat kompetensutvecklingsinsatser där kollegialt lärande och förstelärarna spelar en viktig roll. Förstelärare finns i gymnasiegemensamma ämnen och några områden som spänner över flera fält, exempelvis språk - och kunskapsutvecklande arbetssätt samt läsutveckling. Förstelärarna ska, med stöd av Skolverkets digitala lärmoduler, leda didaktiska diskussioner om digitalisering i sin ämneslärargrupp. Matematiklärarna genomgår en programmeringsutbildning som hålls av skolans egna lärare med särskild kompetens inom området. Syftet med att lyfta fortbildningen kring digitalisering till ämnesnivå istället för att erbjuda övergripande lösningar (storföreläsningar) är att nå klassrumspraktiken. Det är där skolutveckling spelar störst roll för eleverna.

2.7 Analys av resultaten och gymnasiesärskolans arbete

Gymnasiesärskolan består av ett Individuellt program och två Nationella program, inga av dessa program leder till högre studier. Elever som går på programmen kan läsa kurser eller ämnesområden på de andra programmen. Vid Luleå gymnasieskola finns elever som går individuellt program som läser kurser på nationellt program. Vi driver ett elevcafé i kvarteret Hackspetten.

Gymnasiesärskolan har inga antagningspoäng utan det är mottagande i sarskolan som ligger till grunden för antagning. Alla elever har börjat på den utbildning som de önskat. SYV har erbjudit vägledningssamtal med elever och vårdnadshavare innan valet gjordes. Elever har under vårterminen i grundsärskolan även erbjudits programpraktik inom gymnasiesärskolan. Programpraktiken ligger till grund för elevernas programval och fortsatta studier i gymnasiesärskolan.

I Gymnasiesärskolans organisation finns 28 anställda: behöriga pedagoger, sarskolepedagoger, fritidspedagoger, specialpedagoger med inriktning mot utvecklingsstörning, yrkeslärare, habiliteringspedagog, elevassistenter och handledare. Fritidspedagoger och handledare arbetar på morgon och eftermiddagarna med fritidsinsats kopplat till LSS samt skollov. Grundsärskolan och Gymnasiesärskolan i kommunen har en gemensamt anställd studie och yrkesvägledare som är placerad på kvarteret Örnén. Elevhälsan finns placerad i kvarteret Lärkan där ingår skolsköterska och kurator, skolpsykolog och skolläkare.

Lärandemiljön i Gymnasiesärskolan håller en hög standard med ändamålsenliga lokaler utrustade efter elevernas skiftande behov. Eleverna har personliga datorer och I-IPads efter behov. I klassrummen har vi Smartboards eller projektorer. Hotell, restaurang och bageriprogrammet undervisas i Kungsfågeln's kvarter i samma lokaler som övriga gymnasieskolans elever. Vi har en god utemiljö och nära till naturområden. Gymnasiesärskolan och fritidsverksamheten har tillgång av en minibuss. Den används i undervisning och fritidsaktiviteter på eftermiddagen.

Lärarna har, bärbara datorer, under läsåret har de fått nya höj- och sänkbara skrivbord, stolar och stämattor. Under höstterminen rekryterades två förstelärare. Rekryteringsprocessen var densamma för övriga gymnasieskolan. Förestelärarna tillträdde 1:a januari 2018. De ingår i Gymnasiebyns förstelärargrupp och IT-råd. I IT-rådet planeras gemensamma fortbildningar för all personal. Rektor träffar förstelärare kontinuerligt och planerar för fortsatt utveckling inom verksamheten.

Alla elever läser idag enligt den nya förordningen som kom 2013. De har gjort att organisationen inom de nationella programmen har en mer flexibel struktur från år till år utifrån elevernas olika behov och elevantal. På det Individuella programmet är det andra läsåret med ny struktur. Alla elever är i ett större sammanhang och de upplevs att de har utökade kontakter med fler kamrater och tränar sig att vara i olika lärmiljöer, utifrån sina förmågor och förutsättningar. Genom den nya strukturen har samverkan och kollegialt lärande mellan programtyperna ökat.

Resultaten som redovisats i rapportens olika avsnitt pekar på att måluppfyllelsen för Gymnasiesärskolan generellt sett är mycket bra. Utvecklingen i programmets verksamhet, jämfört med tidigare år, har varit hög. Effekten av ett långt utvecklingsarbete med arbetsförmedlingen har lett till att de elever som gjort APL har fått vara kvar på APL-platsen efter avslutad utbildning. Vi behöver fortsätta utveckla eleverna mot kunskapsmålen samt öka elevernas självständighet. Det totala betygsresultatet är gott och har ökat sedan tidigare år.

Utbildningen i Gymnasiesärskolan utformas i enlighet med grundläggande demokratiska värderingar och stimulerar eleverna att omfatta dessa värderingar i praktisk vardaglig handling, men det finns i delar av verksamheten behov att utveckla arbetet. Diskriminering och kränkningar är sällsynta men arbetet att förhindra till exempel kränkande språkbruk är ständigt igång. Ordningsreglerna är kända och efterföljda på ett bra sätt och de allra flesta eleverna upplever trygghet och studiero i skolan. Teamet för elevhälsan är detsamma på samtliga program. Teamet har ett gott samarbete med elever och all personal.

Eleverna i Gymnasiesärskolan har godtagbart inflytande över utbildningen utifrån sina förmågor. Det bör utvecklas, särskilt när det gäller innehåll och arbetsformer i kurserna. Det kan ske genom att eleverna får större möjligheter att delta i lärares pedagogiska planeringar vid sidan av en fortsatt utveckling av klassråd och elevråd.

Gymnasiesärskolan samverkar med grundskolan, grundsärskola, arbetsliv och daglig sysselsättning samt med arbetslivet i övrigt på ett bra sätt. Studie- och yrkesvägledningen fungerar väldigt bra.

Eleverna i Gymnasiesärskolan får på ett bra sätt fortlöpande information om utvecklingsbehov i studierna och på vilka grunder betygssättning sker. Medvetenheten inom personalen om betydelsen av formativ bedömning har utvecklats och tillämpas allt mer.

Några av lärarna har genomgått fortbildningen "Läsllyftet" via Skolverket. En av försteläraren har varit handledare. Detta har resulterat i fördjupat kollegialt lärande och läsutvecklingen har prioriterats i undervisningen. Eleverna har fått större intresse för läsning och att lyssna på ljudböcker. Digitaliseringen har också varit en stor satsning. Där har vi haft workshops för att kunna utveckla olika program och för att lärarna ska känna sig trygga i sin yrkesprofession och med att använda dator i undervisningen. Digitaliseringen ska passa vår elevgrupp och ge dem stöd och verktyg i sitt lärande.

2.8 Analys av elevhälsan

2.8.1 Central elevhälsa förskola

Föregående samverkansplan förskola - Centrala Elevhälsan (CEH) utvärderad med pedagoger och förskolechefer som gav mycket positivt resultat. Revidering och formulering av ny plan för 2018–2020 i samverkan med verksamhetschef, verksamhetsutvecklare och förskolechefer har genomförts vt-18.

Tidigare fokusområden blir basområden i syfte att skapa en bred bas som gör förskolan tillgänglig för alla barn. Basområden som ska genomsyra det gemensamma arbetet mot hälsofrämjande, förebyggande tidiga insatser. Syfte är även att uppnå en likvärdighet och samsyn inom förskolorna.

- Anknytning/anknytningsteorier
- Socialt samspel och lek
- Språk och kommunikation

Utifrån dessa fokusområden samverkar CEH med pedagoger/arbetslag och erbjuder boksamtal, föreläsningar, besök på språkoteket för att låna språkutvecklande material, litteratur, alternativ kommunikation, alternativa lärverktyg och tidshjälpmiddel. Detta sker i en direkt koppling kring det stöd som upprättas utifrån barn/barngrupp och pedagogers behov.

Två nya utvecklingsområden för 2018–2020:

- Språkutvecklare (20%) riktat till barn med annat modersmål i behov av särskilt stöd i sin språkutveckling. I arbetet används sagan som pedagogiskt redskap. Språkutvecklare ger stöd i det systematiska kvalitetsarbetet och att stödja kollegialt lärande.
- Autism. Utveckling av rutin och arbetssätt som förskolan kan använda sig av i arbetet med barn inom autism.

2.8.2 Central elevhälsa grundskola

Där Central elevhälsa samverkar i elevhälsoarbetet som en del av en helhet tillsammans elevhälsan, pedagoger och rektor lokalt på skolor finns de bästa resultaten. I de projektet som pågår i denna form kan Centrala elevhälsan (CEH) verka för alla de målområden som återfinns i den strategiska planen i ett främjande och förebyggande perspektiv. Ett konkret exempel är det projekt som pågår inom CEH, med en *modellskola inom tillgänglig skola med neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) fokus*, har vi som mål att alla på skolan gör detta tillsammans i ett helhetsperspektiv (även eleverna).

Stärka de lokala elevhälsoteamen:

- Psykologer deltar vid förstärkt elevhälsoteam ca 2ggr/termin vid varje skolenhet med fokus att även stödja att samtal om elever sker tillsammans i ett salutogent perspektiv mm. Specialpedagog inom tal-och språk och kommunikation strävar mot liknande förstärkning. Vi stärker även Skolsköterskans roll inom det lokala elevhälsoteamet

speciellt som en drivande faktor vid upprättande av lokala handlingsplaner för elevhälsan på skolenheterna.

- Utifrån gemensam planering med rektorer i Råneå fokus för CEH att förstärka det lokala Elevhälsoteamet under ht-18 med profession Psykolog och Specialpedagog detta i syfte att stärka det inre arbetet i Elevhälsoteamet tillsammans med rektor.

Bygga stabiliserande strukturer som genomsyrar alla verksamheter:

- Utvecklat rutiner och arbetsgång utifrån professioner inom CEH. **Dock** ett utvecklingsområde då stabiliserande strukturer skapas i ett gemensamt ansvar i samverkan och dialog med skolenheter.
- Inom området kvalitetssäkring av underlag för Mottagande till särskola och ansökan av Tilläggsbelopp har rutiner upprättats och utvärderas kontinuerligt.

Prioriterade utvecklingsområden

- Utveckla samverkan med enheterna för att skapa gemensam förståelse för hur centrala elevhälsan ska arbeta för att möta elevernas och skolornas behov.

2.8.3 Elevhälsoarbete gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Elevhälsans arbete i gymnasieskolan fungerar sammantaget väl, vilket stöds av Skolinspektionens enkät till såväl elever som lärare. Se tabell nedan där resultat är bättre än för övriga deltagande skolor i riket.

Frågeområdet Elevhälsan är även det frågeområde som i Luleå gymnasieskolas fall får allra högst indexering (sammanslaget värde). Resultatet är visserligen något sämre än senast enkäten gjordes då indexeringen var 8,9 men får ändå betecknas som mycket gott med 8.7.

Noterbart är en viss skillnad i relationen till rikets (deltagande skolors) resultat, Differensen mellan lärares och elevers skattning är större på lärarsidan. Av detta kan man dra slutsatsen att personal är särskilt nöjd med elevhälsans arbete.

Frågeområde Elevhälsa i Skolinspektionens enkät VT 2018		
Fråga	Lärare Luleå	Lärare riket
Området i sin helhet	8,7	8,1
Elevhälsogruppen på den här skolan frågar eleverna om deras uppfattning om sin skol- och livssituation	9,1	8,5
Jag kan få råd och stöd av elevhälsogruppen för att själv kunna hjälpa mina elever i deras utmaningar	8,6	8
I min skola finns beredskap för att i det dagliga arbetet hantera situationer som kräver elevhälsogruppernas kompetenser	8,3	7,8
Fråga	Elever Luleå	Elever riket
Området i sin helhet	7,2	7,1
Elevhälsogruppen i min skola frågar oss elever om hur vi upplever vår skol- och livssituation	6,3	6,1
Jag kan gå och prata med skolsköterskan eller kuratorn/skolpsykolog om vad jag vill, det måste inte ha hänt något allvarligt	7,7	7,6
På min skola är det OK att lämna lektionen om man känner ett behov av att träffa skolsköterskan eller kurator	7,7	7,6

Generellt är elevhälsoteamet på enheterna välfungerande och samarbetar bra. Det är också väl känt hur teamet jobbar och i vilka ärenden lärare kan få hjälp- vilket stöds av svaren ovan. Elevhälsans personal upplever att enskild handledning av arbetslag fungerar, likaså Elevhälsoteam-tiden där mentorer kan dryfta elevärenden med Elevhälsa och rektor. Likabehandlingsarbetet bedöms som fungerande.

Klasstid som forum för främjande och förebyggande arbete har fungerat, även om det på vissa enheter funnits en del problem med planering och framförhållning. Många klasser har efterfrågat exempelvis kurator vid samma tidpunkt. Därför har flera enheter inför läsåret 2018–19 sett över planeringen av Klasstid och infört olika typer av "bokningssystem".

Liksom för SYV har den nya ledningsorganisationen varit en försvårande faktor vid flera enheter. Samledarskapet mellan rektor och enhetschef behöver utvecklas. Samtidigt finns exempel på enheter där bedömningen är att samverkan flyter på bra och elevhälsan upplever stor delaktighet i programutvecklingen.

Utvecklingspotential ligger för många enheter inom området delaktighet. Elevhälsans personal känner sig främmande inför de frågor de skulle utvärdera inom ramen för denna kvalitetsrapport. De efterlyser större delaktighet i det systematiska kvalitetsarbetet och vill gärna se egna mål och mått att mäta sig mot. Detta är dock inte önskvärt eftersom gymnasieskolan strävar efter att förenkla det systematiska kvalitetsarbetet och välja färre (men mer relevanta) mått. Däremot bör Elevhälsans påverkan på/bidrag till de resultat vi följer (ex. genomströmning) tydliggöras och diskuteras med personalgruppen.

Gymnasiesärskolan har tillgång till skolsköterska, kurator och skolpsykolog, den senare sitter i ett annat kvarter. Elevhälsteamet träffas kontinuerligt för att fånga upp elever och för att planera främjande och förebyggande arbete. Skolpsykologen träffar arbetslag för handledning vid behov.

I likabehandlingsarbetet arbetar gymnasiesärskolan med förhållningsätt elever emellan och elev/ vuxna. Rektor för fram att verksamheten måste ha en grundinställning att allt är möjligt och att elevernas kompetens ska tas till vara. Under elevernas gymnasietid arbetar skolan för att de ska få personliga erfarenheter av samhället och dess utbud, det handlar om samhällets miljöer, men också om kultur och konsumtion. I detta byggs demokratiska värden. Att vara lyhörd för vårdnadshavarens tankar kring den enskilde eleven bedöms som viktigt.

Enkät svar visar att när det handlar om normer och värden har elever på de nationella programmen en större kännedom om hur vi ska vara mot och med varandra. Skillnaden mellan enkät svaren på våra olika program kan förklaras av elevernas olika förmågor att förstå abstrakta begrepp. Eleverna upplever vidare i skolenkäten att de blir respekterade av varandra, även av elever som går i annan skolform och av vuxna på skolan.

Gymnasieskolan har sammantaget en bra måluppfyllelse när det gäller likabehandlingsarbetet. Samtal sker ständigt med enskilda elever eller i grupp. Om en situation uppstår tar personalen omedelbart hand om frågan. En stående punkt på elevrådet är hur vi förhåller oss enskilt mot varandra och i grupp elever och vuxna. Vi upplever att eleverna har blivit än bättre på att acceptera och respektera varandras olikheter. Eleverna vågar och ges möjlighet att fråga om de har funderingar om hur andra är mot varandra eller

om deras klasskamrat kanske inte är på ett sätt som de förväntar sig. Eleverna har blivit bättre på att uttrycka vad de vill och inte vill.

Idrott och hälsa är för många ungdomar på gymnasiesärskolan ett svårt kapitel, de vill av olika anledningar inte delta. Vi vet dessvärre att elever med utvecklingsstörning är den målgrupp som har sämst hälsa i samhället. Skolan har här en viktig roll. Alla elever har idrottslektioner som utgår från elevernas olika behov. Eleverna besöker också simhallen där vi uppfyller behov av både motion och träning i egenhygien. Gymnasiesärskolan har också erbjudit elever träning på gym i hälsans hus och centralt i Luleå även efter skolans slut, med syfte att eleverna ska komma igång med sin träning.

Under läsåret har elevhälsoteamet tillsammans studie- och yrkesvägledare (SYV) och lärare arbetat intensivt med nationella programmen utifrån olika teman exempelvis: värdegrund, hälsa, motion och kost.

Individuella programmet arbetar målmedvetet med hälsa, miljö och livsstil. Personalen åter till exempel med ungdomarna för att de skall ge sig tid att äta samt för att visa vikten av bra mat för att må bra och orka i skolan.

Vi har genom ovanstående aktiviteter ökat elevernas medvetenhet kring kost och hälsa samt vikten av att röra på sig för att må bra.

Elever i gymnasiesärskolan som röker och dricker alkohol, har blivit färre. Samtal förs ständigt med personalen och elevhälsan tillsammans med elever om följderna av rökning, alkohol och droger. Samtalen förs enskilt och i bland i grupp. Alla elever deltar i hälsosamtalen år 1 - liksom övriga gymnasieskolans elever.

Utvecklingsområdet inför läsåret 2018–19 är att elevhälsoteamet tillsammans med SYV arbetar merfrämjande och förebyggande även med det Individuella programmet samtidigt som arbetet fortsätter med nationella programmen. Vi ser också ett behov av mer kontinuerliga träffar mellan mentorer och elevhälsan.

2.9 Analys av flerspråkstöd

Flerspråkscentrum bidrar till kvalitet i utbildning genom att Luleå kommuns grundskolor följer skollagen och läroplanen när det gäller mottagande, kartläggning, utbildning och stöd för nyanlända och flerspråkiga elever/barn. Flerspråkscentrums förutsättningar att stötta barn och elever är helt avhängigt kvalitet och riktning när det gäller styrning och ledning på alla nivåer i systemet.

Flerspråkscentrums metodutvecklare arbetar sedan maj 2017 enligt nya rutiner för mottagandet av nyanlända elever och barn. I förskola och förskoleklass arbetar metodutvecklare och modersmåls lärare med att tillsammans med enheternas personal utveckla en inkluderande pedagogik gällande språk, kultur och identitet. I grundskolan och gymnasiet arbetar metodutvecklare med stöd, utbildning och handledning av personal på uppdrag av enheterna. Detta sker nästan uteslutande i grundskolan. Studiehandledare bidrar till elevernas utbildning genom insatser på enheterna. Modersmåls lärares undervisning stärker språklig och kunskapsmässig utveckling i både modersmål och svenska. Utveckling riktas in på språk- och kunskapsutvecklade arbetssätt.

Flerspråkscentrum samordnar arbetet inom BUF med vision, strategier och handlingsplaner gällande nationella minoriteter och gällande Luleå som förvaltningskommun. Metodutvecklare och modersmåls lärare bidrar med stöd och undervisning till barn och elever inom nationella minoriteter vad gäller språk och kulturutveckling. Chef Flerspråkscentrum samordnar arbetet med utveckling av väsentligt tvåspråkig förskola i förvaltningspråk.

Utvecklingsområden i Luleå kommuns grundskola och förskoleklass:

- Välutvecklade och väl etablerade lokala rutiner på enheterna. Skillnaderna är stora mellan skolområden, inom skolområden och inom skolor för mottagande av och utbildning för nyanlända elever.
- Utveckla långsiktiga planering för mottagande av och utbildning för nyanlända elever alla nivåer
- Förbättra systematiskt kvalitetsarbete alla nivåer
- Ökad kunskap om nationellt regelverk på enheterna
- Ökas kunskap om Luleå kommuns handlingsplan och rutiner på enheterna
- Ökas kunskap om/utveckla kända lokala rutiner på enheterna
- Ökad spridning av ansvar på enheterna – ofta bärs frågorna av enskilda individer/pedagoger
- Ökad samverkan mellan FLC och lokala och centrala elevhälsans kompetenser
- Att samla resurser i form av kompetens på några särskilda mottagningsenheter där nyanlända elever kan erbjudas placering oavsett bostadsområde kan vara en lämplig väg att ge eleverna bättre stöd och utbildning mot målen och ge pedagoger en möjlighet att klara av undervisningen och stödinsatserna som krävs för kvalitet i undervisningen.
- Väl fungerande digitala och administrativa systemstöd för handläggning för att rättssäkra rutiner och överblick behövs.

Analys modersmålsstöd i förskola och förskoleklass

I förskola och förskoleklass pågår ett utvecklingsarbete gällande inkludering och flerspråkighet motiverat av läroplanens skrivningar. Här arbetar modersmåls lärare tillsammans med ordinarie personal på enheterna i ett pilotområde fram en ny modell för det pedagogiska arbetet. Pilotprojektet har pågått även under 2017 och är utökat under 2018. Under hösten 2019 kommer en övergång ske till nytt arbetssätt vid alla enheter. Projektet är framgångsrikt och har lett till ökad generell kunskap och kompetens samt ökad måluppfyllelse.

Gällande nationella minoriteter har modersmålsstöd i förskola och förskoleklass utvecklats under 2018 till mer tydliga rutiner, utökat stöd till barnen i modersmål och revitalisering och bättre information till vårdnadshavare. Bättre efterlevnad när det gäller lagen om nationella minoriteter har uppnåtts, men behöver fortsätta utvecklas.

Analys av modersmålsundervisning i grundskola och gymnasium

I dagsläget ger Flerspråkscentrum undervisning i 26 olika språk. Språk som Flerspråkscentrum ger modersmålsundervisning förändras med migration och inflyttning. Språk där vi tidigare haft större behov minskar i elevantal och i andra språk ökar behoven. Detta har skapat ett tryck på förändring i bemanningen med arbetsbrist i vissa språk och behov av rekrytering i andra. I modersmål bedrivs ett uppskattat kollegialt lärande när det gäller betyg och bedömning, utveckling av pedagogiken mot mer digitala redskap och metoder samt för att utveckla variation samt mer tillgänglig undervisning. Arbetet leds av förstelärare och andra modersmåls lärare.

Modersmålsundervisningen har generellt givits i mycket små elevgrupper eller för enstaka elever på skolorna och endast i form av närundervisning som bygger på att pedagogen transporterar sig till eleven. Undervisningen har legat insprängd under elevens skoldag och i flera fall krockat med undervisning i andra ämnen. Svårigheter att upprätthålla garanterad undervisningstid i andra ämnen samt med frånvaro- och närvarorapportering har uppstått liksom lokalproblem. Stor tidsåtgång för pedagogerna ligger fortfarande vid logistik och transporter och detta minskar mängden undervisningstid för elever. Under 2018 har ett utvecklingsarbete påbörjats för en ökad effektivisering av resurserna och ökad kvalitet i undervisningen. Riktningen går mot mer fjärrundervisning för att minska transporterna och för större möjligheter för elever att få utveckla språket i samspel med andra elever som kan mötas interaktivt i fjärrgrupper från olika skolor. För att ytterligare möta behoven i språk har en centraliseringsprocess mot färre schemapositioner inletts.

Analys av studiehandledning i grundskola och gymnasium

Studiehandledning fungerar i dagsläget ej tillfredsställande. På grund av detta fick Luleå kommun kritik från Skolinspektionen 2018.

Kritik riktades mot:

- Tillgång till studiehandledning på vissa språk
- Utredning elevers behov i studiehandledning behöver utvecklas på enheterna
- Studiehandledning behöver anpassas individuellt efter elevers behov

- Kontaktytor mellan Flerspråkscentrum och enheterna måste utvecklas

Åtgärderna är:

1. Utveckla rutiner för utredning elevbehov på grundskolan och gymnasiet
2. Utveckla rutiner på enheterna för anmälan av behov i studiehandledning till Flerspråkscentrum
3. Utveckla rutiner för återkoppling och tilldelning av studiehandledning från Flerspråkscentrum till enheterna
4. Utveckla fortbildningsmaterial till all personal inom grundskola och gymnasium om studiehandledning
5. Centralisering schemaläggning för bättre möjlighet till studiehandledning på enheterna.
6. Inleda utveckling mot mottagningsenheter vid grundskolan där studiehandledning kan anpassas än bättre efter elevbehov och ges i stor omfattning under skoldagen.

Arbete med åtgärder pågår enligt plan. Samtliga åtgärder ska vara genomförda 2019-01-01.

Prioriterade utvecklingsområden

- Nationella minoriteters rätt i förskola och skola
- Studiehandledning på modersmål
- Modersmålsstöd och modersmålsundervisning

2.10 Analys av studie- och yrkesvägledningen

Grundskola

Vid en genomlysning av skolenheternas arbete med studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse, uppger skolenheterna att arbetet med det sker genom; kontakter med vårdnadshavare som kommer till skolenheterna och berättar om sina yrken, lärare integrerar studie- och yrkesvägledning i sin undervisning samt studiebesök i viss mån.

Det är också rimligt att anta att skolenheter som har närhet till en studie- och yrkesvägledare har kommit längre i arbetet med att utforma aktiviteter och lokala arbetsplaner kopplat till huvudmannaplanen och allmänna råd för studie- och yrkesvägledning än de skolenheter som inte har en närhet till en studie- och yrkesvägledare.

Samtliga skolenheter med årskurser 7 - 9 bedriver studie och yrkesvägledning i snäv bemärkelse då varje sådan enhet har en studie- och yrkesvägledare knuten till sig. Det är också inom dessa årskurser majoriteten av den snäva studie- och yrkesvägledningen sker inom grundskolan i Luleå kommun.

I de högre årskurserna beskriver några skolenheter samverkan med vänföretag eller organisationer där nivån av samverkan blir högre än vid rena studiebesök. Detta ger en bättre kontinuitet av det dagliga arbetet med studie- och yrkesvägledning och ger också synergieffekter i skolenheternas övriga arbete i form av tex samarbete i lokalfrågor, trivselhöjande insatser på skolenheten och en ökad förståelse av skolans uppdrag hos medarbetare och elever. Ingen skolenhet beskriver dock hur arbetet med PRAO bedrivs och hur det arbetet stödjer målen för läroplan, huvudmannaplan eller lokala arbetsplaner.

Framgångsfaktorer:

- Närhet och regelbundet arbete med studie- och yrkesvägledare på skolenhetsnivå, utvecklar studie- och yrkesvägledningen i vid bemärkelse positivt.
- Lokala arbetsrutiner på skolenhetsnivå i hur skolenheten arbetar med studie- och yrkesvägledning i vid- såväl som snäv bemärkelse.
- En aktiv strävan och vilja från huvudmannen att vilja samverka med organisationer och näringsliv.

Prioriterade utvecklingsområden:

- Sedan höstterminen ska alla elever i genomgå obligatorisk PRAO i årkurs 8 och 9, sammanlagt 10 dagar. Huvudmannens ansvar är att erbjuda varje elev en praktikplats. Huvudmannen bör arbeta för att en samordnad funktion för PRAO införs för att säkerställa likvärdigheten mellan skolenheterna samt kvalitetssäkra arbetsmiljöregler för elever och arbetsplatser.
- För att öka samverkan mellan skola och arbetsliv och för att förtydliga sambandet mellan dessa, bör huvudmannen ta fram riktlinjer/stödmaterial på hur samverkan kan ske från förvaltningsnivå – skolområdesnivå – skolenhetsnivå – pedagognivå – elevnivå.

- Huvudmannen bör se över bemanningen av studie- och yrkesvägledare inom grundskolan. I dagsläget är det 7 vägledare som ska täcka upp hela grundskolan, grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Gymnasieskolan

Den sammantagna bilden av studie- och yrkesvägledning vid Luleå gymnasieskola är att den fungerar väl. Detta skriver rektorer fram på basis av elevintervjuer och samtal i fokusgrupper. Vägledningens utvecklingspotential finns främst inom studie- och yrkesvägledning i vid bemärkelse och byaövergripande aktiviteter.

SYV:s roll är, enligt rektorerna, tydlig när det handlar om vägledning i snäv bemärkelse. Det flera rektorer efterlyser är en programspecifik röd tråd där vägledning är hela skolans ansvar, alltså kopplingen mellan vägledning i snäv och vid bemärkelse. Rektorer talar om att rollfördelningen måste tydliggöras: Vad ska var och en göra i den samverkan som SYV och lärare har inom området?

Luleå gymnasieskola har under läsåret tagit fram en gemensam lägsta nivå (definition) av vägledning i vid och snäv bemärkelse med tillhörande årshjul för aktiviteter. Materialet konkretiserar Huvudmannens plan för studie- och yrkesvägledning och syftar till ökad likvärdighet i studie- och yrkesvägledningen på vår skola. Detta material måste anpassas på varje program så att de som ska arbeta med vägledning (både SYV och övriga) känner att de "äger" materialet och kan anpassa detta efter programmets förutsättningar. Utvecklingsarbete är inlett och fortsätter nästa läsår.

Några rektorer anser dock att programspecifik vägledning redan fungerar väl och att större utvecklingspotential istället finns för byagemensamma aktiviteter där man efterlyser framförhållning och delaktighet i planeringen.

En utmanande faktor när det gäller vägledning är de organisationsförändringar som gymnasieskolan gjort där rektor leder lärare, medan SYV och annan Elevhälsopersonal samt övriga personalgrupper leds av enhetschefer. Den nya organisationen, som nu har två läsår i ryggen, behöver fortsätta utveckla samverkansformer för sina personalgrupper där SYV känner sig delaktiga i programutveckling, även om de inte har rektor som närmaste chef.

Gymnasiesärskolan

Gymnasiesärskolan ska samverka med grundsärskola, arbetsliv och socialförvaltningen, daglig sysselsättning, arbetsförmedlingen och försäkringskassan samt med arbetslivet i övrigt. Studie- och yrkesvägledningen på gymnasiesärskolan i Luleå fungerar väl, vilket stöds av elevers svar i skolenkäten, beskrivning av processer samt uppnådda resultat.

Svar i skolenkäten visar att eleverna känner sig väl bemötta av studie- och yrkesvägledaren. De tycker att de får stort stöd och kunskaper för att planera sin framtid i fortsatta studier eller arbetsliv.

Arbetsformer och samverkan är etablerade och välkända av berörda parter. Kontakterna med grundsärskola bygger på progression där personliga kontakter med elever och vårdnadshavare följs av öppethus-besök och slutligen programpraktik inför

gymnasiestarten.

Under läsåret har Studie och yrkesvägledaren haft ett samarbete med arbetsförmedlingen kring eleverna på de nationella programmen. Samverkan bygger på ett material från arbetsförmedlingens hemsida kopplat till arbetsliv. Materialet ska förbereda elever på kommande arbetsliv.

Kontakter med arbetslivet och Luleå kommun kring nationella programmens APL fungerar tillfredsställande. Elever får de 22 veckors APL de har rätt till. De elever på individuella programmet som ska ha praktik får detta efter rektorsbeslut.

Innan eleverna lämnar gymnasiesärskolan erbjuds workshops för år 3 och år4-elever och deras vårdnadshavare. Med på workshoparna är försäkringskassan, LSS-handläggare, Arbetsförmedlingen och Särskild vuxenutbildning. I år 4 bjuder Studie och yrkesvägledare sedan in elever och målsman, försäkringskassan LSS, arbetskonsulter från kommunen och arbetsförmedlingen till planeringskonferens. Under vårterminen i år 4 arbetar SYV och yrkeslärare i nära samarbete med arbetskonsulterna från arbetsförmedlingen. Detta för att underlätta övergången från skola till arbetsliv. I slutet av studietiden bjuder rektor in till avslutningskonferens där alla aktörer deltar.

Av de elever som lämnade nationella program skrevs samtliga in på Arbetsförmedlingen redan under vårtermin år 4. Det är resultatet av ett långvarigt utvecklingsarbete tillsammans med Arbetsförmedlingen. I praktiken innebär det att eleverna kunde fortsätta på sina APL-platser. Eleverna på det individuella programmet gick till placering i daglig verksamhet.

3 Prioriterade utvecklingsområden

- Kunskapsresultaten i Luleås skolor ligger över nationella genomsnittet. Skillnaden mellan elever och skolor ökar dock. Andel elever som tar examen i gymnasiet är över rikets medelvärde men betydelsen av ett färdigställt gymnasium är stort för etablering i vuxenlivet. För att höja skolresultaten och minska skillnader mellan elevers och skolors skolresultat samt för att öka elevernas studiero och minska stress så behöver huvudmannen:
 - Skapa likvärdiga förutsättningar för barn och elever avseende förskolornas och skolornas lärmiljöer men också tillgång till resurser.
 - Stödja barnens och elevernas lärande genom tillgängliga lärmiljöer och kvalitet i undervisningen.
- För att skolans styrkedja ska fungera måste huvudmannen veta hur verksamheten i skolan fungerar, vilka resultat de har, vilka behov som finns och hur arbetet utvecklas. Detta är särskilt viktigt för de prioriterade områdena. För att förbättra styrning och ledning så behöver huvudmannen:
 - Förbättra huvudmannens arbete med resultat och kvalitet genom utvecklade resultatdialoger.
 - Förbättra resultatdialogerna med ett särskilt fokus på de prioriterade områdena.
- Samhället och eleverna har ett behov av digital kompetens. Skolan i Luleå har satsat på arbetet men det behöver fortsätta enligt den framtagna IT-strategin. För att uppfylla läroplanernas mål om att ge eleverna digital kompetens och att skapa en likvärdig tillgång till infrastruktur behöver huvudmannen:
 - Arbeta medvetet med digitalisering så att alla barn och elever får tillgång till en likvärdig digital utbildning.
 - Kompetensutveckling och infrastruktur.